Dario Fo
Franca Rame
kadın oyunları II

açık aile neredeyse ardına kadar açık

1997 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ



Türkçesi: Füsun Demirel

açılım yayınları

Tiyatro Dizisi: 7

Dario Fo
Franca Rame
kadın oyunları - II

•

açık aile
neredeyse ardına kadar açık

Türkçesi: Füsun Demirel



Açılım Yayınları: 8
Tiyatro Dizisi: 7

kadın oyunları II
Açık Aile Neredeyse Ardına Kadar Açık
Dario Fo - Franca Rame

Türkçesi
Füsun Demirel

Kitabın Özgün Adı:
Venti cinque monologhi per una donna
Coppia Aperta, quasi splancata

(Einaudi Yayınevi, 1989 Torino-İtalya)'dan çevrilmiştir.

Bu kitapta yayınlanan oyunların sahnelenmesi, oynanması, herhangi bir amaçla eserden faydalanılması, Fikir ve Sanat Eserleri Yasası'na göre ancak eser sahibinin iznine bağlı olduğundan kişi ve kurumlarla kuruluşların yazarın ve çevirmenin temsilcisi olan FN AJANS'a başvurmaları zorunludur.

Kapak Deseni
Dario Fo (Orijinal)

Kapak Düzeni
İrfan Ertel

Yayına Hazırlayan
Nurettin Şen

Ofset Hazırlık ve Baskı
Mas Matbaacılık San. ve Tic. A.Ş.
Hamidiye Mahallesi, Soğuksu Caddesi No: 3 Kağıthane-İstanbul
Tel: (0 212) 294 10 00 • kitap@masmat.com.tr
Sertifika No: 12055

Birinci Basım: *Kasım 1998*
İkinci Basım: *Ağustos 2005*
Üçüncü Basım: *Haziran 2014*

ISBN 978-975-8064-05-2
AÇILIM YAYINLARI, FN Ajans Yayın ve Gösteri Sanatları Ltd. Şti.'nin kuruluşudur.
Kılıç Ali Paşa Mah. Akarsu Cad. No: 41 D: 4 Beyoğlu - İSTANBUL
Tel: (0 212) 292 67 43 • Fax: (0 212) 244 18 75
fnajans@yahoo.com
Sertifika No: 15746

Dario Fo
Franca Rame
kadın oyunları - II

•

açık aile
neredeyse ardına kadar açık

Türkçesi: Füsun Demirel

açılım yayınları

YAZARIN NOTU

"Herşey Ev, Yatak, Kilise" başlığıyla ilk kez 1977 yılında sunduğumuz "kadın monologları" genellikle kadınların içinde bulunduğu şartları, cinsel köleliklerini anlatmaktadır.

Oyunlar tüm İtalya'da; işgal edilmiş fabrikalarda, kadın sığınma evlerinde, feministlerin organize ettiği gecelerde ve benzeri organizasyonlarda sergilendi. Ayrıca Avrupa'nın pek çok yerine, Kuzey ve Güney Amerika'ya da gittik. Bizden başka Dünyanın pek çok yerinde Aktristler bu oyunları oynadı... Çünkü şartlar aynıydı. Şimdiye kadar 30 bin'den fazla repliği oynadım. "Yalnız kadın"da bir ev kadınını, "Uyanışta" bir işçi kadını, "Hippi Ana"da oğlu için çırpınan bir anayı, "Medea"a çocuklarını öldüren anneyi, "Tecavüz"de siyasi görüşleri nedeniyle tecavüz edilen bir kadını, "Ana"da oğlu terörist olmuş bir anneyi, "Togni Ana" ve "Nada Pasini"de 1922 faşizmini yaşamış, tamamen kendilerinin tanıklıklarıyla yazılmış iki partizan kadının savaştaki mücadelesini ve diğer pek çok monoloğu şahneye taşıdım... Özellikle "Hepimizin Öyküsü Aynı" oyunundan yola çıkarak, biraz sohbetlemek istiyorum.

Hepimizin Öyküsü Aynı; bir kadınla bir erkeğin arasında geçen cinsel ilişkiyi anlatır. Mim'le oynanır.

Ancak oyunu sahneleyecek aktristlere ölçülü bir mim oyunculuğu önerilir!!

Yurtdışında oynanırken izlediklerimin bazılarında hiçbir yarar sağlamayan "ateşli yorumlamalara" tanık oldum.

Böyle olunca oyunda kadınlık onurunun korunması için verilen özenli çabanın kaybolduğunu gördüm.

Evet, bir cinsel ilişkiyi anlatıyorum. Her zamanki gibi erkeğin altındaki kadınları... 1977'de oynanırken salondan öyle gülüşmeler, büyük reaksiyonlar geliyordu ki, şaşırıyordum... Galiba sadece kadınlar gülüyordu. Evet, kadınlar çok iyi gülüyordu ama erkekler gülmüyordu.

Bazen bir kadının yanındaki adama *(Eşine, nişanlısına, sevgilisine)* "kendini gördün mü enayi?" dediğini işitiyordum.

Bunu söylerken de gülmekten kırılıyordu! Bir zaman sonra durum biraz değişti: Kadınlar her zamanki gibi gülüyorlardı, ama erkeklerde gülmeye başladı.

Aman salondaki kadınlar dikkat etsin, erkeklerin gülmeleri avaz avaz, kaba-saba...

Sonra müthiş bir laf ediyorlar.

"Sahnedeki ben değilim de, onun için gülüyorum. Ben feministim!.."

Kanımca Feminist bir erkeği daha doğarken boğmak lazım.

Evet, kendinizden söz ederken sanırım düşüncemi hepiniz paylaşacaksınız: Evde, sokakta, işyerinde saygı görmek istiyoruz. Sıkça yaşadığımız koruyuculuk perdesi altında bir diktatörlüğü istemiyoruz. Bu oyunda bir masal anlatılıyor. Eski Sicilya masallarının bir benzeri.

Tüm klasik öğeleriyle gerçeküstü bir masal. Kurt, cadı ve iyi yürekli birkaç kişi. Uslu, güzel, sarışın, mavi gözlü bir kız çocuğu ve onun küfürbaz, kirli, pasaklı bezbebeği. Bu iki figürde biziz.

Tatlı kız çocuğu, bizim uslu, uyumlu, herşeye katlanan, herşeye rıza gösteren yanımız.

Küfürbaz bez bebek ise, bizim isyankâr ruhumuz. Kıza arkadaşlık eden "Kırmızı kedi", özellikle evde anneye, karısına, kızına, kızkardeşine daima arkadaşça, dostça davranan gerçek bir yoldaşın, bir "erkek arkadaş"ın sembolü.

Sosyalistlerin ya da hareketin içinde de yoldaşlar var... E, hepiniz biliyorsunuz Sosyalistler yoldaştır..! Niye gülüyorsunuz, niye alkışlıyorsunuz...

Bir de "Kurt" var. Çocukluğumuzdan beri bize baskı yapan "erkek"lerin temsilcisi. Hem uysal hem isyankâr her iki yanımızın temeliyle tek bir şey'e dönüşüyoruz.

Olgunlaşma dönemimizde de neyse ki bilinçleniyoruz...

Kadınların koşulları Dünyanın her yerinde üç aşağı beş yukarı birbirinin aynı.

Kadınlar yüzyıllardır özgürlükleri, sosyal hakları, erkekle eşit hakları için mücadele ediyor. Sosyal eşitlikte birkaç adım atıldı ama cinsel eşitlikte hiç.

Erkekle cinsel eşitlikte asla aynı düzeye gelemeyiz. Bunun için umutlanmak, bunu düşünmek bir ütopya. Anatomik olarak olanaksız. Herşeyden önce o bir "Tabu"!

Dil olarak da yasaklı. Örneğin onu sizin önünüzde adı ve soyadıyla söyleyemem... şey... erkeklik organı diyebilirim. Ama küfür ederken belki başarabilirim... Örneğin; "Hay siktiğimin yasakçılığı!" İşte, ancak böyle... Eskiden "Hay Allah!" denirdi, şimdi "Ha siktir!" deniyor.

Yani "Allah"ın yerini "o" aldı!

Evet, özetle bu kadın oyunlarındaki baş kahraman "erkek"leri dinlerken sizlere iyi seyirler diliyorum.

Franca Rame

1 • HEPİMİZİN ÖYKÜSÜ AYNI
2 • TEK KİŞİLİK "DİALOG"
3 • LOMBARDLARIN ESKİ (ARKAİK) ÇİLE OYUNU
ÇARMIHTAKİ MERYEM ANA
4 • TOGNI ANA
5 • NADA PASINI
6 • BİR ANA

•

AÇIK AİLE
NEREDEYSE ARDINA KADAR AÇIK

HEPİMİZİN ÖYKÜSÜ AYNI

Sahne ortasında, büyük bir yatak boyutlarında hafif eğimli bir yükselti durmakta. Yükseltide bir kız boylu boyunca uzanmıştır. Sahneyi loş bir ışık aydınlatır.

KIZ: Hayır, hayır, lütfen... lütfen... dur... böyle olmaz, soluk aldırmıyorsun. Bekle... tabi ki sevişmekten hoşlanıyorum, ama biraz daha... şey olsa, yani nasıl desem? Heryerimi eziyorsun! Çek yukarı kendini... kes artık! Yüzümü gözümü yıkadın yani... yeter! Hayır, bırak kulağımı! Tabii, hoşlanırım ama, o dilinle bir mikseri andırıyorsun. Ya, kaç tane elin var senin? Bırak ta biraz rahat bir nefes alayım. Ay aman, ne kadar ağırsın... Ne yedin bugün?!.. Yukarı gel, dedim!

(Ağır vücutlu bir erkeğin altından yavaşça kurtularak seyirciye doğru kibarca oturur) Ohh, nihayet! Su gibi oldum! Sence böyle mi sevişilir? Evet, sevişmekten hoşlanıyorum, elbette hoşlanıyorum, ama biraz da duygu olsun istiyorum... Duygusallığın bununla ne ilgisi mi var? Al işte, böyle yataktan fırlayıp bana pembe dizi müptelası, salak romantik diyeceğini biliyordum!.. Elbette sevişmeyi istiyorum, ama ben, nasıl anlatayım sana, ben, aklına estiğin gibi itip kakacağın, para atınca ışıkları yanıp sönen, taka, taka, taka, diye çalışmaya başlayan kumar makinası değilim ki... ona aklına estiği gibi çakarsın... Ben kumar makinası değilim! Bana öyle vurursan ibrem aşağı düşer! Jipon yukarıya, don aşağıya, bacaklar gergin ve ayrık. Katolik, Konformist, Masonik, Kapitalist, Emperyalist, gerici bir eğitimin baskısıyla utanç ve onurun yarattığı sıkıntı içinde aptal bir kompleksle biz kadınların hemen rahat bir pozisyona geçmemesi mümkün mü? Bilgiçim öyle mi? Bilgiç kadın can sıkıcı olur! Erotik çığlıklar atan bir

salakcık tercih edilir tabii... *(Küçük sesle erotik kahkahalar atar)* Çekil git... bırak beni... *(Sinirle bir şarkı mırıldanır, sonra küçük bir çığlık atar)* Ne dokunuyorsun bana? İstemediğimi biliyorsun... *(Çabucak yumuşayarak)* Hayır, onurum kırılmadı... Pekâlâ, haydi sevişelim bakalım. *(Seyirciye profil durur, ses tonu değişirken sevişme pozisyonu aldığı sezilir)* İstediğinde böyle tatlı olabiliyorsun... böylesine insancıl!.. Tam bir arkadaş, bir partner gibi... *(Durgunlaşır, düşünceli gibi konuşur)* Normalde sözünü bile edemediğim şeyleri seninleyken konuşabiliyorum... akıllıca şeyleri bile... Sen kendimi zeki hissetmemi sağlıyorsun işte! Seninle başarılı olabiliyorum... hem sonra sadece sevişmek için benimle olmuyorsun... daha sonra da kalıyorsun benimle. Ben konuşuyorum, sen beni dinliyorsun... *(Giderek durgunlaşır)* Sen konuşuyorsun, ben dinliyorum... *(İyice gevşer)* ve ben... *(Orgazm olmak üzeredir... bunu sadece ses tonundan anlarız)* ben... ben... *(Ses tonu tamamen değişir. Gerçekçi ve çok korkmuş bir halde)* Gebe kalıyorum!! *(Yalvarırcasına)* dur... dur... *(Kesin, net bir tavırla)* dur!! Seni otomatik olarak mı, kurdular? *(Adam sonunda durur)* Sana çok önemli bir şey söyleyeceğim... hapları almadım... yoo, artık hap almıyorum... zarar veriyor, ne zaman kullansam, göğüslerim Vatikan'ın kubbelerine benziyor. Peki, devam edelim... ama lütfen dikkatli ol... bir zamanlar ne olmuştu unutma... nasıl kötü olmuştum! *(Ses tonu değişir)* Evet, biliyorum, sende kötüydün ama izninle ben senden daha kötüydüm! Peki, devam edelim ama dikkat et... *(Sevişmeyi sürdürürler. Kız birkaç saniye kıpırdamadan sessizce durur, sonra gözlerini açarak sinirle bir ayağını yere çarpar, hayali partnerine bakar ve endişeyle mırıldanır)* Dikkat et!! *(Bezgin)* Hayır, başaramıyorum! Başaramıyorum! Bu gebelik meselesi da-

marlarımdaki kanımı dondurdu!! Diafram mı? Evet, kullanıyorum, ama bugün sen şey dememişmiydin... hem sonra karnımda o lastikle olmak hoşuma gitmiyor... olumsuz etkileniyorum... sanki içimde jiklet varmış gibi oluyorum. *(Adamın kadından uzaklaştığını anlarız. Kadın üzgün bir şekilde seyirciye doğru dönerek oturur)* Şiirselliğini mi yitirdin? Şeyy, üzgünüm! Yine de en azından gülünç bir durum: Ben hamile kalmak istemiyorum, onun da anında şiirselliği gidiyor! *(Yavaş yavaş siniri artar)* Partner olacaksın bir de! Sen neyin partnerisin biliyor musun? Sen çükünün partnerisin, o yes! Onunla düşünüyorsun, senin partnerin o! Asıl Katolik, Emperyalist, Plutokratik, Masonik baskı altında kalan o. Dikkatli bakarsan tepesinde kardinalin takkesini görürsün... general rütbesi ve faşistlerin kravat bağıyla birlikte... evet faşist!! *(Öfkeli)* Maganda! *(Ağlamaya başlar)* Bana bunu söylemeyecektin... *(Ağlar)* Bana rahmimle düşündüğümü nasıl söylersin?.. Tabii ağlarım, gücendirdin beni!.. *(Adam kendisini kuvvetle itmiş gibi uzanır)* Nasıl olur ama, ben ağlıyorum, sen tahrik oluyorsun! Ama, ama... evet, evet tamam sevişelim. *(Aşk dolu)* bende, bende seni seviyorum... suç senin değil... suç toplumun... egoizmin... *(Yavaş yavaş gevşer)* Emperyalizmin... globalleşen yeni dünya düzeninin... nükleer enerjinin. Dur! Bu nükleer enerji sözü niye seni bu kadar tahrik ediyor? *(Ses tonu değişir)* Dur... dur!! *(Kendini cansız gibi bırakır, ses tonu da renksizdir)* Durmadın! *(Umutsuz)* Gebeyiim!!! *(Işık değişir. Loş ışık birden yükselir. Kız daha önce nişanlısıyla birlikte olduğu tarafa sırtını dönerek oturur. Sanki kendini bir doktor muayenehanesinde bulur. Karşısındaki muhatabı bir ebedir)* Evet hamfendi, gebeyim... yaklaşık üç aylık... evet hamfendi, tahlil yaptırdım... Peki hamfendi, uzanıyorum... *(Seyirciye profil kalır)*

Lütfen yavaş... acımayacak biliyorum, sadece muayene edeceksiniz ama gerginim işte... Biz de bu eğitim verilmiyor ki... Evet, yıllar önce... bir kez kürtaj oldum... Anestezi yapmadılar, ne yarım, ne tam... Nasıl anlatayım. "Uyanıktım", Korkunçtu... Feci bir ağrı! En kötüsü de bana karşı davranışlarıydı. Sanki orospuymuşum gibi davrandılar! Bağıramadım bile... "Sus - diyorlardı - hatanı baştan düşünecektin, şimdi ödeyeceksin!!" *(Ses tonu değişir. Eliyle para ödediğini de anlatır)* Ödedim! Şimdi *(Yeniden doğrulur)* iyi bir kürtaj olmak istiyorum. Ağrı hissetmeden, tam anestezi uygulayın! Derin derin uyumak istiyorum! En küçük bir şey bile hissetmek istemiyorum... Hiçbir şeyi, hiçbir şeyi bilmek istemiyorum... Kürtaj günümü bile... Beni bir hafta önceden bayıltın, sonra sakin sakin zamanımız olduğunda... *(Ses tonu değişir, ciddi)* yüz milyon mu? Yüz milyon!! Fiyatları mı arttı? Evet, evet farkındayım: Anestezi riski... *(Ses tonu değişir)* Yüz milyon? Biliyorum hanfendi yasa var! Madde 194'e giriyor... Bana kürtaj yapacak bir doktorla, beni sıraya alacak bir hastane bulana kadar nasıl delirdiğimi anlatamam... Sonunda beni kabul ettiler, içeri girdim: Hastanede tüm jinekologlar kürtaja karşı çıkıyordu ve sadece bir doktor kürtaj yapıyordu... yorgunluktan ölmüştü... diğerlerinin hepsi kürtaja karşıydı... hemşireler, laborantlar, hastane aşçısı bile karşıydı... bu aşçı ne muhalifmiş ama... öyle ki, orada yatan kızlar mutfak kısmını işgal etmeselerdi, açlıktan ölmüştük. Sonra polis geldi kızları dışarı attı. Ben de çok korktum ve kendi kendime dedim ki: "Bu yasayla sonunda 24 yaşında bir oğlan doğururum... zaten askerliği bitmiş olur, çoktan işsizdir, Almanya'ya göçmen işçi olmaya hazırdır!"...

Bende bu işi gizli yollarla çözerim... *(Ses tonu değişir)* Yüz milyon! Jinekologların neden karşı çıktığını

şimdi anlıyorum... Onlar enayi mi? Her karşı çıkış sonucu gizli yoldan yüz milyon, vücutlarımızdan milyarder oluyorlar! Hemde nasıl, denizde kum, jinekologlarda para. *(Kalkar, kararlı)* Hayır hamfendi, yaptırmıyorum... Para için değil, ödünç bulabilirim... Şantaja boyun eğemem... Bir yasa var, ona saygılı olun! *(Ses tonu değişir, düşünceli)* Eninde sonunda bir çocuk yapmak gerek... eh, o da hazır varken... onu doğuracağım... *(Çok kararlı)* Bunu başaracağım. Evet, kendi kendime başaracağım! *(Havalara sıçrar ve var gücüyle bağırır)* KENDİM BAŞARACAĞIM!! *(Yükseltinin üzerine çıkar. Sırtı seyirciye dönük, mutlulukla bağırır)* ANALIK! ANALIK! ANALIK!! Üçüncü ay, dördüncü ay, beşinci ay... *(Seyirciye yüzünü döner)* Göğüsler büyür, karın büyür... Haydi, gebeliğe hazırlan. Jimnastik için kolları sıva! Bir, iki, üç, dört! Eğil, bir, iki, üç, dört! *(Devam eder)* Köpek soluması: Ha, ha, haaaa... daha güçlü... *(Hızlı hızlı nefes alır)* Başım dönüyor... bayılıyorum... *(Birkaç saniye baygın oturur)* Öğğğ, bulantı... Ahh, hareket ediyor! *(Hızla dönerek seyirciye doğru oturur)* Ufaklık kıpırdıyor! Kanat çırpar gibi! *(Kendinden geçer)* Ne tatlı şey, tatlım... *(Ses tonu değişir)* Tatlı! Dondurma... dondurma... müthiş dondurma çekti canım, krem şantili, spagettiyle beraber... yanında ançuez, salam ve kavun!!

(Profesyonel bir tavır içinde sanki bir ebe gibi konuşmaya başlar) Karnınla bağırır gibi yap, şiddetle haykır: *(Söyleneni yapar)* Aaaaahh!.. Daha derinden, Aaahh!.. Daha derinden... *(Bir an durur, yavaş yavaş başı seyirciye dönük, yükseltinin ortasına uzanır)* Oluyor, oluyor, evet hanfendi, uzanıyorum... Tamam hanfendi sakinim... Tamam hanfendi, köpek soluması, ah, ah, ah... Evet ıkınıyorum... ahh allahım çok kötüyüm, çok kötüyüm. Ayyy... ayyy! *(Acıyla bağırır)* ya-

pamayacağım... Bir şeyler yapın... ayy... ayyy... nerede o? O nerede? Dışarı da mı? Ne yapıyor? Sinirle sigara içiyor demek... *(Ses tonu değişir, seyirciye döner doğrularak)* Zavallı!! Sinirliymiş!.. Gerginmiş!! Neden daha önce böyle sinirli değildi, özellikle beni gebe bırakırken?! *(Salondaki kadın seyircilere)* Sizi bilmem, ama benim fikrimce bu gebelik hep kadına rastlıyor, asla erkeğin gebe kaldığı falan yok... buna dayanamıyorum! İtirazım var! Kafayı buna taktım... Gece bile rüyasını görüyorum: Benimkinin iki göğsü vardı rüyamda! Gördüm! Çok hoş! İri, yusyuvarlak! Biraz dokunmak istiyorum, ama o "memeciklerime dokunma! Annem istemiyor!" dedi. Acaba orasında ne olduğunu sanıyordu! Bana, kendisinin bir dişi, erkek bir dişi, erkeklerin bir çeşit özel ırk olduğunu söyledi... Ve eğer bir kadınla cinsel ilişkiye girerlerse, hani doğum kontrol hapı almadan falan, hamile kalıyorlarmış! *(Sanki erkek, kadının altındaymış gibi uzanır)* Haydi, soyun, seninle konuşacağım... Ne var? Seni gergin görüyorum... Gergin... Haplarını almadın mı? Önemli değil! Neyse seni aynı şekilde seviyorum! Hapları almasan da önemli değil... Gebe kalsanda seni koruyan 194. madde var... olmazsa kürtajı gizli yaptırırız... Tam anesteziyle... parasını ben öderim... çocuğu doğurmak istersen, evleniriz... *(Sıkıştırarak)* Haydi sevişelim, sevişelim, gebe kalsan da önemi yok: Erkek sadece ANNE olduğunda tam bir erkek sayılır! *(Bağırır)* Anne! Anneeee! *(Üstteyken, kalkar)* Doğduu! Doğduu! *(Oturur ve salona bakar. Umut doludur.)*

Yeni doğanın kıçı pataklanır: Pat, pat, pat! Ağlatılır! Ueee, ueeee! Göbek bağı kesilir; kart! Düğüm atılır! Hop! Leğendeki sıcak suya daldırılır: Foşur, foşur!.. Soğuk suya: Foşur, faşır! Tartılır: Yaklaşık dört kilo! *(Şimdi bebeğini dizlerine yatırmış anne durumuna döner)*

E, benim güzel kızıma eee! Emzirilir. İğnesi! Aşısı... Bir iğne daha. Fitil yapılır... Hoop! Aman da ne güzel kaka bu böyle! Kusmuk... emzirilir. *(Emiyor gibi mim yapar)* Cup, cup, cup... güçlendirici. Hazır mamalar... vitaminler... o cici, o cici, canım, güzelim, gül bakayım anneye, gül...

Yoo, ağlamak yok. Geğir güzelim, gaz çıkarılır. Tut şu oyuncaklarını... Aman da ne güzeller, o piti piti, kara mela sepeti!.. Hayır, yere atma öyle. Al mamandan bir kaşık! Yoo, tükürme. Hayır, kaşığı yere atma öyle! Ahh, pis boğaz, kusma, kötü kız! Büyüyüp, gelişecek annesinin güzel kızı! Otur şuraya sana güzel bir masal anlatayım. *(Bebeği sağına oturtuyormuş gibi yapar. Masal boyunca anlattığı kahramanlara göre yerini ve ses tonunu değiştirir)*

Pekâla, bir zamanlar güzeller güzeli bir kız çocuğu varmış, bu kız çocuğunun da kukladan bir kız bebeği varmış... Oysa kukla güzel sayılmaz, tam tersine kirli, yolunmuş, yırtık pırtık paçavralar içindeymiş ve öylesi ayıp küfürler edermiş ki, güzel kız da onun söylediklerini öğrenir ve tekrar edermiş. Annesi "bu ayıp lafları kimden öğrendin?" diye sorarmış. Güzel kız da "kukla bebeğimden" diye yanıtlarmış. Annesi: "Yalan söyleme! Bunları sana hınzır oğlanlar öğretiyor", dermiş. Güzel kız da "hayır kukla bebeğimden öğrendim işte... Haydi kuklacığım, anneme biraz küfür et!" dermiş. Kukla bebek, güzel kızın her dediğini yerine getirirmiş, çünkü güzel kız onu hoş tutarmış... Kukla bebek bir dizi korkunç küfürü ardarda sıralarmış: "Lanet orospu! Bok! Rezalet çıkartırım bak! Göt! *(Slogan atar gibi)* Gö-öt, gö-öt!" Avvv!! Anne öfkeden kıpkırmızı olmuş, kukla bebeği güzel kızının elinden çekip, pencereyi açtığı gibi paat, aşağı fırlatmış. Paçavra kuklacık aşağıda bir çöp yığının üzerine düşmüş. Güzel kız "kötü anne, kötü an-

ne" diye bağıra bağıra hemen bahçeye koşmuş, ama tam o sırada oradan geçen kırmızı bir kedi kuklacığı dişlerinin arasına alıp, ormana götürmüş... Gece olmuş... Karanlık çökmüüş... Güzel kız küçücükmüş... çok korkmuş... "Anne, anne" demiş. Bir anda çok uzaklarda küçücük bir ışık görmüş... O küçücük ışığa doğru yürümüş... Neymiş acaba o ışık? Minimini bir cücecik, kocaman bir mantarın tepesinde, fosfor gibi ışıldayan çişini yapmaktaymış! "Cüce, cücecik ağzında küfürbaz bir kuklacıkla buradan geçen kırmızı bir kedi gördün mü?" "İşte oradalar" diye işaret etmiş, pipisi dışarıda duran cüce. Ve pipisini o yöne tutunca hoop, çişi kırmızı kedinin üzerine dökülmüş. Kırmızı kedi hemen yere yapışıp, ölmüş!

Cücelerin çişinin kediler için korkunç bir zehir olduğu zaten bilinirmiş...

"Teşekkürler, teşekkürler!" diye bağırmış kız çocuğu.

Kuklanın her yeri çişe batmış tabii...

"Benim kötü kırmızı kedimi hangi bok suratlı öldürdü?.. Onu seviyordum, beni döverdi, popoma vururdu, motorumu çalıştırırdı, beni de ayrıca çalıştırırdı, bana kötü muamele yapardı, ama ben onu yine de seviyordum! Kendisine hizmet ettiriyordu, ben ağlıyordum, kötü oluyordum, ama onu her seferinde daha çok seviyordum. Bana kölelik yaptırırdı, ben ağlardım, üzülürdüm, ama daha da çok seviyordum. Çünkü en sonunda bana kadınlığımı hissettiriyordu. Hem sonra, benim de bir erkeğim vardı! Şimdi kötü kedim olmadan ne yapacağım? Eşşoğlu eşek... bok suratlı... göt! Götten bacak! Göt-ten ba-cak! Göt-ten ba-cak!!"

Cücecik: "Ah, bu kuklacığın söylediği küfürler çok hoşuma gitti. Neredeyse onunla evleneceğim!" demiş.

"Hayır, onunla ben evleneceğim!" Ormanın karanlığında korkunç bir ses işitilmiş. Cücenin fosforlu çişi de

ortalığı aydınlatamamış. Kimmiş o? Ahh, ne korkunç!! Bir kurt, upuzun korkunç dişleriyle! "Onunla ben evleneceğim" "Hayır, onu istemiyorum" demiş, kuklacık... "O kıçı kırık kurtla evlenmem". "Ben elektrik mühendisiyim. Kötü bir cadı beni kurt'a çevirdi... Bak, cebimde bir şimşekgraf da var. Eğer bu bakire kuklacık alnımdan öperse, beni yeniden kuzeyli hoş, genç bir iş adamına dönüştürebilir. Karşılığında sıcak ve dostça bir arkadaşlık teklif edilir!" Kuklacık kurt'u öpmüş ve hoop! Kurt, insanüstü güzellikte bir elektronik mühendise dönüşmüş.

Büyük bir sevinç ve çoşkuyla kuklacığını selamlamak isterken çıkardığı gaz cücenin yüzüne gelmiş. Cüce kaskatı kesilerek yere düşmüş!

Elektronik mühendislerinin çıkardığı gazın cüceleri öldürdüğü bilinirmiş...

Kuklacık onu görür görmez aşık olmuş. "Ahh, ne kadar yakışıklısın, ne kadar güzelsin!"

Çok zaman geçmiş. Ve güzel kız çocuğu da bu arada gelişmiş... Kadınların önlerindeki o yuvarlak şeylerin uçları kız çocuğunda da çıkmaya başlamış... Hatta arkasında da yuvarlaklıklar belirginleşmiş... Hatta elektronik mühendisleri bu yuvarlak şeylere deli olurlarmış... Bu onların tam bir fakülte seçimiymiş...

"Düşüncemi değiştirdim, demiş. Artık kuklayla evlenmiyorum, ama çarpıcı göğüslü, yuvarlak popolu bir kız çocuğuyla evlenebilirim!" Hemen evlenmişler ve sonsuza kadar yaşamışlar... Sonsuza kadar mutlu olmuşlar... derkeen... ertesi gün... kuklacık: "Toplanın, toplanın! Pislik yuvasının sevgili evlileri, toplanın! Bu sonsuz mutluluk yeter artık!.. Birbirinize bıdıcık, bidicik diye şımarık şımarık konuşmanız canımı sıkıyor. Hem, beni de bir kenara itiyorsunuz, sonra o mühendislik yapmaya gittiğinde, sen, yuvarlak popolu gelin, akşam

kocan dönene kadar evde küfürler savurup oturuyorsun... Gelir gelmez seni yatağa atıyor ve faş, foş! Çalar saati sabah kalkmasına iki saat kalaya kuruyor ve faş, foş, faş, foş... yemekten hemen sonra yine faş, foş, faş, foş... üstelik tok karnına ne kadar zararlı..."

Küçük kadıncık "ben çok mutluyum" demiş. Şimdi karıncığı da miniminicik şişmiş, "Ben çok aşığım..!"

"Aptal aptal konuşma" diye cevaplamış kuklacık. "Uydurma... Mutluyum-muş! Zaten senden daha mutsuz bir enayi görmedim ben! Benim kötü kırmızı kediyle beraber olduğum zamanki enayilik gibi... ama istesem politik davranıp onu öldürebilirdim... oysa bu mühendisin nesini öldüreceksin!"

"Dinle, iğrenç kukla" diye seslenmiş mühendis "Ya karımı bana karşı kışkırtmaktan vazgeç, ya da seni kenefe atarım!"

Kuklacık küstahça "Kenefe sen gir, sevgili mühendis..! Gir de kaka yap!"

"Bir elektroniğe haa! Peki gidiyorum... seni de yanımda götürüyorum, popomu temizleme de seni kullanacağım!"

Kuklayı almış, tuvalete girmiş, kapıyı da kilitlemiş.

"Hayır, hayır yalvarırım yapma kocacığım, kuklacığıma bunu yapma, aç kapıyı!"

"Hayır, açmıyorum! Pantolonumu indirdim, şimdi popomu temizleyeceğim!!"

Bu esnada mühendisin acı bir çığlığı duyulmuş: "Ahaaaaaa!" Elektronik bir çığlık!! Ne oldu acaba? Tam poposunu temizlerken, kukla harrt! İçeri girivermiş... minik başıyla hemde... bir tek ayacıkları dışarda-ymış... "Yardım et karıcığım, bir felaket oldu! Yaramaz kuklacığın popoma girdi... çek onu dışarı!"

"Çekiyorum, çekiyorum ama çıkmıyor..." "Bir daha dene, kuvvetli çek!" "Çıkmıyor" "Ayy, çok acıyor! Acı-

dan öleceğim... doğuruyorum galiba! Yardım et!.. karıcığım hemen ebeyi çağır..." karısı dediğini yapmış ve ebeyi çağırmaya gitmiş.

Herkesin bildiği gibi oturdukları cadde uçsuz bucaksızmış... evin kapısını açar açmaz... oradan tesadüfen bir ebe geçmekteymiş... Önlüğünde EBE yazmaktaymış, sanki bir ambulansın üzerindeki gibi ters yazılmış...

"Ah, ebe hanım, sizi Allah gönderdi! Buyrun, ailemde bir felaket yaşıyoruz."

Ebe, mühendisin koca poposunun yanına geldiğinde, ayağında ayakkabılarıyla bacakları dışarıda kalmış kuklanın poponun içine girdiğini görmüş ve şöyle demiş: "Ne öngörü. Bebeğin ayakkabılarını bile önceden giydirmişsiniz! Sizin kocanız mı?". "Evet". "Zor bir doğum olacak! Popodan doğacak!" Sonra patlayıncaya kadar gülmüş, ama ne gülmek!. Tüm kadınlar gibi... *(Seyirciye)* Patlayıncaya kadar gülünce ne olur bilirsiniz... *(Bağırır)* Çiş, çişin gelir... ebeyim evet, ama büyülüyüm... çok işiyorum... yardım edin... bir felakete sebep olmak istemem... sel baskını gibi... kimsenin ölmesini istemem... bana bir kova verin!" Bir kova verilmiş. Tüm asaletiyle... bütün çişini yapmış... erkeklerin açık havada işemeleri gibi... gökyüzünü izleyerek... bitince de "büyülü çişi kocanın içmesi gerek, çünkü içerse içini boşaltır" demiş.

Mühendis: "Bu evdeki herkes aptal. Şimdi de ebenin çişini içiyorum... hem onu tanımıyorum bile!" "Sana tanıştırayım..." "Hayır, onu tanımak istemiyorum!" "Ama aşkım, içini boşaltmalısın!"

"Ah, evet doğru. Biraz vermutla, şarapta karıştırıver. Ha, iki damla da limon... *(Kovadan içmeyi mimler)* Güzel, bak sana ne diyeceğim, çok güzelmiş, buyurmaz mısın?"

"Hayır, hayır, onu da sen iç..."

Mühendis içmiş, içmiş... karnı şişmiş, şişmiş... şişmiş, şişmiş ve boom! Patlamış! Mühendisten geriye tek bir parça kalmamış! Hatta çok sevdiği kalemi bile yokolmuş... Kuklacık ise tam tersi herşeyiyle oradaymış ve deli gibi gülmekteymiş... onun gelişkin arkadaşı olan güzel kız çocuğuna "Aptal, enayinin tekisin! Seni mühendisten kurtardım! Şimdi vücudunun, özel seçimlerinin, kendinin sahibisin. Özgürsün! Gidelim mi?" demiş... Gelişkin kız çocuğu kuklasını almış, birbirlerine sıkı sıkı sarılmışlar. Göğsüne öyle sıkı bastırmış ki, kuklacık kızın yüreğine girmiş, yokolmuş. Artık, gelişmiş kız çocuğu çok uzun bir yolda yalnız kalmış.

Yürümüş, yürümüş... Büyük bir ağacın altına gelmiş... Ağacın altında kendi gibi gelişkin pek çok kız çocuğu bulmuş, onun gelişine büyük bir kutlama yapmışlar.

Ve demişler ki: "Burada, bizimle kal. Hepimiz birbirimize kendi öykümüzü anlatıyoruz..."

Ve aralarında sarı saçlı olanına "Şimdi sen anlatmaya başla..." demişler.

Sarı saçlı da anlatmaya başlamış. "Ben küçücük bir kız çocuğuyken bir kuklacığım vardı ve küfürler ederdi..."

Bütün kızlar hep bir ağızdan gülerek "Benim de!" "Benim de!" "Benim de!" demişler.

İçlerinden biri de şöyle demiş: "Buna kim inanırdı ki, anlatacağımız öyküler aynı. Hepimizin, hepimizin öyküsü aynı..."

Sahne kararır. Müzik girer.

TEK KİŞİLİK "DİALOG"

Kişiler: Bir kadın, bir erkek.

Bir odayı andıran sahnede boydan boya çok eğimli bir yükselti vardır. Sahne önünde, orta kısımda, seyircinin görülebileceği bir pencere durmaktadır. Yükseltinin sağında büyük bir yatak, solunda bir mangal ve bir sandalye bulunmaktadır.

Sahne karanlıktır, sadece kişileri aydınlatan lokal aydınlatma vardır. Sağda, sehpa üzerindeki şamdanda bir mum yanar.

PROLOG

Aktris 14. Yüzyıl stilinde bir gecelikle sahneye girer. Seyirciye döner.

AKTRİS: Size sunacağım bu oyun parçası bir ortaçağ soytarı gülmecesidir. İki ayrı gösteri şeklinde bilinmektedir: Biri Verona, diğeri Umbro-Toscana bölgesine aittir. Her ikisinde de, sevdiğine oyunlar oynayan tutkulu, alaycı, şefkatli ve fenalıktan da sakınmayan bir aşığın öyküsü anlatılır.

Bu gülmecenin ana fikrine gelince; bir durum karşısında önceden bir açıklama yapmak yararsız olsa da kısaca, öykü boyunca sadece kadının konuşması, genç aşığını neredeyse dilsiz gibi zor bir duruma sokması diyebilirim. Buna benzer öyküler Decameron'da vardır. Boccaccio'nun, eserlerindeki durumlar ve yazım diliyle neredeyse aynı.

Orijinal temada birbiriyle farklılık gösteren çeşitli biçimler ve yorumlar bulunur. Venediklilerden Sicilya-

lılara kadar hepsinin halk geleneğinde dalga geçme, alaya alma birbiriyle çelişkilidir, çekişmelidir. Ama bu tarzların içinde tartışmasız en ustaları Toscanalılardır.

Gerçekten yabanıl Toscanalıların yerel dili olan bu tipik "kaba-saba" konuşma biçimi bu oyunda dikkatle kulanılmaktadır.

Bir delikanlının daracık bir sokaktaki bir evin duvarına sırtını dayamış, durmakta olduğunu düşleyin. O dar sokak arasında başını yukarı kaldırıp, kadının yüzünü göstermesini bekliyor. Şimdi oyuna başlıyorum.

KADIN: Hey, yakışıklım, tatlı aşkım, beni duyuyor musun? Buradayım... buradayım, yukarıdaa! Sus! Yüksek sesle konuşma, tek kelime etme, seni duyarlar. Ah, benim kibar yakışıklım, pencereden yüzümü gösterebilmek için, çok beklettim seni, afedersin... Ah, evet, şekerim, yağmur damlalarının üzerine düştüğünün farkındayım!

N'oluyor sana? Bana mı canın sıkıldı da sinirlendin? Ama elimden ne gelirdi ki, küçük aşkım, annem eve kıçını yapıştırdı, ondan kurtulmak ne mümkün! Ah, benim aşk dolu tatlım, nasıl da yapraklı dallarla saklamışsın kendini, tıpkı üzerine sarhoş çetesi saldırmış ürkek bir kedi gibisin! Hayır, yalvarırım sana mis kokulu çiçeğim, yukarı gelmek için ısrar etme, senin için yanıp tutuşuyorum ben, birlikte olup yoğrulmak, çevrende dört dönmek istiyorum... bacakların, kasıkların, kalçaların, ev ekmeği gibi aynen... sen bana "istiyorum" diyorsan, anahtarı atayım... Ama sonra ikimizinde içine sıçılır. Biraz daha sabret, benim aziz aşkım, seni yukarı çağıracağım zaman da gelecek. Ama şu anda bunu yapmak çılgınlık olur! Babam az önce kudurmuş bir halde eve geldi. Arabasını çeken eşeğinin düzüştüğünü öğrenince onu baltasıyla öldürüp parçalara bölmüş, elinde hâlâ kan izleri var! O rezil eşek, dün gece kendi başına bağını çözüp, süt tayıyla gökte ay doğana kadar çiftleş-

miş! E tabii tayı hamile bırakmış, soysuz piç! Düşünsene güzel çocuğum, seni böyle cıscıbıldak, sadece bir sancakla donanmış olarak, üstelik benimle bulmaları hiçte hoş olmaz... babam beni çok kıskanır, süt tayından bile daha çok kıskanır. Eğer kuşkulanır da gelip, otlanmak için kızının üzerine tırmanan bir başka eşeği görürse, yatağımda benimle tatlı tatlı boğuşurken, seni kalçalarından tutar soyunu sopunu kurutur, tatlı meleğim benim.

Ne oldu? Niye içine kapandın birden? *(Kışkırtıcı)* Allahım, şimdi ne oldu? Birileri geliyor... saklan, seni görmesinler! Sokağın köşesine gizlen, orası daha karanlık... sus, işte gittiler. Ne dikkatsizsin öyle, oluktan akan suyun altına mı girdin?!

ADAM: *(Dışarıdan)* Hapşuuuu!

KADIN: Bana bak; ah fakirim, nasıl da hapşırıyorsun!..

ADAM: Hapşuuuu!

KADIN: Anırıyorsun sandım!

ADAM: Hapşuuu!

KADIN: Bundan anlaşılıyor ki! Kâhin olmaya gerek yok, sen azıcık üşütmüşsün! Lütfen, ölçüyü daha fazla kaçırma, bana tutkunu göstermeyi bırakta, evine git.

ADAM: Hapşuuu!!

KADIN: *(Kesin)* Uzaklaş buradan! Çık bu mahalleden!.. *(Sevecen yalvarır)* Hayır, hayır, geri dön, dayanamam, gittiğini görmeye dayanamam. Deliririm, deliririm! Sen, benim sesim soluğumsun, sen çıldırttın beni! Ahh, aşkımdan sırılsıklam olman ne hoş, seni öpücük ve okşayışlarla sarıp, sarmalamayı, saçlarımı sana yelpaze yapmayı isterdim, Madonna gibi...

Sonra seni çimdikler, ısırır, gıdıklayıp, kıçını döverek azıcık ateşlendirirdim... Nereni istersen kaşırdım, sen gülmekten katılıncaya kadar...

ADAM: Hapşuuuuuuu!

KADIN: Ah, ah, ah... soğuk algınlığın sürüyor narin sevgilim!? Bekle bir dakika, annemle babam uykuya dalmışlar mı, oda kapılarına bir kulak vereyim. Evet, horultularını duyuyorum. Şimdi dikkali ol, seni yukarı çıkartacağım. *(Büyük şamdanı eline alır)* Güçsüz meleğim, cehennem azabım benim... bana neler yaptırıyorsun... Bütün kemiklerim zangırdıyor... göbeğimin altına kadar! Dur da sana anahtarı atayım, mendile düğümlüdür... Çabuk, hallet şu işi, aç kapıyı... gir içeri, merdivenleri çık... daha ne oyalanıyorsun orada asma yaprağı?.. Sadece anahtarı çevirip kilidi açıyorsun değil mi? Umarım ki şu anda iğne deliğinden geçmeyi denemiyorsun!.. Ah, sonunda geldin işte! Ayakucunla yavaşça kapat kapıyı, annemin uykusu, bir aziz uykusu gibi çok hafiftir. Sana bir ışık getiriyorum. Çık, çık yukarı benim yitik, şaşkın aşkım, ince yağmurum... gül suyum... Sarıl bana!

Sahneye adam girer.

ADAM: Ohh, nihayet...!

KADIN: Yoo, sesin işitilmesin! Sakın konuşma! Tanrı aşkına, nasıl da ıslanmışsın böyle! Donmaktan beter olmuşsun! *(Adam kadına sarılır)* Hayır, dur biraz, çekil azıcak, her yerim ıslandı! Biraz olsun sularını silkeleyemez miydin, gelmeden önce, köpekler nasıl yapar hani? Bak, döşemeyi göle çevirdin!

ADAM: E, o halde... *(Gitmeye yeltenir)*

KADIN: Hayır, hayır tatlım, Allahım... affet beni... artık seni azarlayıp, üzmeyeceğim.

ADAM: Ama ben...

KADIN: Haklısın, yalvarırım sesini yükseltme, bu ses tonun hemen işitilir...

ADAM: Sen konuşuyorsun ama!

KADIN: Benimki farklı... benim konuşmamı duysalar da hiç endişelenmezler... çünkü ben her gece uykumda

sayıklarım... gel, mangala yaklaş... bırak da ıslak giysilerini çıkarıp soyayım seni...

ADAM: Hapşuuu...

KADIN: *(Adamın burnunu tutup, hapşırmasını engeller)* Yoo, hayır, tut kendini, hapşırma, hiç olmazsa, burnunu kapa, yalvarırım, mendile hapşır, böyece ben hapşırdım sanırlar... hapşıı! Hay Allahım, tatlı bebeğim, hastalığı bana da geçirdin işte.. *(Adam konuşmaya yeltenir)* Sus! Diğer odada birisi kıpırdadı. Şu pencerenin pervazına çık, arkasına saklan... Gidip bir göz atayım... Yoo, annemle babam gayet rahat uyuyorlar. Gel de sarıl bana. Ah, kalbin nasıl çarpıyor! Neyin var cennetim benim, yaprak gibi titriyorsun. Git hadi, tekrar mangalın başına git. *(Mangalın başına giderler. Adam kadına sarılmayı dener)* Yoo, buz gibisin o ellerle bana dokunma, eşsiz meleğim!.. Dur da gömleğini çıkartayım. İşte, kollarını havaya kaldır ki, seni soyayım... zaten göğsünü öpeceğim... aşkım rahatla artık... babamla baltasını düşünme. İşte oldu, gömleği mangalın yanına koyalım... Dikkat et! *(Adamı büyük bir çarşafa sarar)* Biraz saçlarını kurutup, biraz da sırtını ovayım... Ahh ne narin bir ten... *(Adam güler, ama sesi çıkmasın diye de çarşafla ağzını kapar)* Ne oldu? Gıdıklandın mı? Bağırma! Allahtan yağmurun gürültüsü bütün sesleri bastırıyor. İşte, sıcacık bir çarşafla kuruluyorum seni. Bırak beni, doğru dur da üzerindeki çamurları temizleyeyim. Zamk gibi yapışmışlar. Ay!.. Pardon... bir düğme kopardım... pantolonun önü açıldı! Yavaş, hayır, öyle çekiştirme aşağıya, bana bırak. *(Genç adam konuşmayı dener)* Bu sesle konuşma dedim sana!.. Otur, uzat bacağını, işte çıkarttım. *(Adam çıplaklığını bir çarşafla örtmeyi dener)* Korkacak ne var? Zaten çıplaksın, bir örtü neyine yetmiyor... yanıma yanaşta sarılayım, güzelim, balım, ilkbaharım, sende sarılsana,

senin ateşin mi var? Uzan aşkım... artık babamla baltasını düşünme... Ah, böğrün serincecik, benimde yüreğimi serinletiyorsun... mangaldan uzaklaş, yoksa yusyuvarlak popon pişecek, yusyuvarlak kıçın... *(Kadın adamdan uzaklaşır. Yatağın yanına soyunmaya gider)*

ADAM: *(Alçak sesle)* Neredesin?

KADIN: Buradayım, bende soyunuyorum, yoksa beni giyinik mi arzu edersin? *(Adam, kendine yaklaşır ve onu soyar)* Evet, evet sen soy beni, ama kibarca, öyle tapınan vahşiler gibi davranıp bir yerimi yaralama. Bak derimi bile soydun! Sakinleş biraz... bu halinle peynirlere saldıran fareye benziyorsun. Kıtlık bitti, fareciğim, kıtlık bitti! *(Kendilerini büyük yatağın içine geniş bir çarşafın altına atarlar)*

Haydi gel, burada tamamen çırçıplağım, sofra kurdum, koşta karnını doyur! Sana koş karnını doyur dediysek, besiye çekil de bizi dilimle demedik!.. N'apıyorsun? Deniz dalgalanıyor! Sakin ol! Ne? Kayalıkları aşman için bütün duvarları yıkman gerekmiyor... Önünde yarı aralanmış gizli bir kale kapısı var, onun arkasında ben zaten teslim olmuşum! Ahh, barbar Türk, istilacı seni. Ne? Yağmalama başlamadı mı daha? Dur azıcık, dur! Biraz soluklanayım... Ateşkes aşkım! Bir deprem yarattın bütün kışlam uyandı! Azıcık susta dışarıyı duyabileyim. Bu gürültü de ne? *(Kadın çarşafın ucuyla örtünerek ayağa kalkar)* Hayır, bakma, uyuyorlar! *(Yerden adama yaklaşır)* Gel, yeniden oyunumuza dönelim. Uzan, sevgilim... Artık babamla baltasını düşünme... Canımın içi, tatlı tatlı yap. Bu kadar obur olma. Kuşat beni, haah kuşat, şimdi dur, soluğunu bana ver, zamanımız daralıyor, gün ağaracak, kuşlar şarkıya başlayacak... Ahh, baygınlık geliyor... Ahh, ölüyorum... Ahh, evet ölüyorum... Aman Allahım, tatlı meleğim, şeker şerbetim, ballı bademim...

ADAM: *(Fısıldayarak)* Çok hoşuma gidiyor!

KADIN: Sus! Sen konuşmayı bana bırak, ben ikimiz adına da söylenecekleri söylüyorum!.. Yoo, hayır, dur, tatlım, aceleye getirme, bu dalgada, bu denizde böyle gidilmez... Bana yakın yüz... Sadece bende uzun kalma, sonra boğulurum.

Tıpkı Mandolin gibi bütün notalarımı çal... Hiç duyulmamış bir şey çal... Tıpkı şarkılardaki nağmeler gibi... dallardaki en zarif çiçekler gibi... en seçkin olanını bulursun sen... Dalgalar ve rüzgarla coşan bir deniz gibisin, Allahım, ne vahşisin sen! Hayır, bırakma beni, aşağı düşeceğim. Devam et meleğim, hızlanıyorum... geliyorum... geliyorum... Ahh, evet istersen inle bağır... Dışarıda fırtına ve şimşek gürültüleri zaten çok şiddetli. Gözlerini şimdi görebiliyorum... dudaklarını... yakala beni ballı bademim, narin çiceğim, ölüyorum... bu defa... beni elde ettin, sevgilim... geliyorum... geliyorum...

(Sessizlik birkaç saniye sürer. Ve bir ortaçağ müziği başlar. Kadın sıçrayarak uyanır)

Ah, Allahım, ne oldu? Hiçbir şey... Uyuya kalmışım, gün geçip gidiyor. Ne tarla kuşlarının, ne horozun ne de diğer kuşların seslerinden uyanabildim... Aç gözünü, uyan, atıcı sevgilim, çabuk, kalk! Zaman geçmiş, hayatım! Gel, pantolonunu giydireyim. Ah, heryerin hâlâ yapış yapış. bal bademim... gözlerin aval aval bakıyor, bir avarelik var üzerinde... Gel, şu leğende yağmur suyu var, yıkan. Tut, sakın küçük çocuklar gibi bağırıp çağırma... Gömleğini de çıkar, yıkayalım... *(Adam kadına sarılmayı dener)* Yoo, vahşi sevgilim, şimdi ne kale, ne de kule yapıp oynayacak zamanımız var. Derhal, evine dönmelisin... Sessizce ayrılıyoruz. Şimdi, babam öbür odadan kalkıpta, beni uyandırmaya geldiğinde... kızının kırıklarından birini görünce kalçalarından tuttuğu

gibi soyunu sopunu kurutmaya başlarsa, hani hatırladın mı? *(Adam aceleyle giyinir, giderken)* Hemen kaçma, sakin ol... *(Ona sarılır)* Gitmeden önce bir veda öpücüğü yok mu? Ee, ne duraksadın öyle... git hadi... *(Adam sahneden çıkar)* Koş, alt kata in... indin mi? Çıkış kapısını açık bırak.

(Yüksek sesle)

Elveda, güzel sevgilim, yarın gece gene gel. Çok hoşuma gitti, gerçekten! Niye bağırıyorum? Tabii; gırtlağım yırtılıncaya kadar bağırabilirim! Hayır, tehlikesi yok, çünkü benimkiler evde beni duyamazlar...
Neden mi?
Çünkü evde değiller... evde hiç kimse yok...
Kasaba dışındalar, çiftliğe gittiler.
Hepsi!
Elbette... dün bir geceliğine gittiler...
Biz hep yalnızdık aslında... ha, ha, ha... ne komik!
Benim şaşkın aşkım, elbette sana yalan söyledim!
Neden mi? Sebep mi? Oyun için! Sana ortaoyunu oynadım!
Seni becerdim, geri zekâlı!
Sen korktun, ürktün, ben sakinledim, serinledim!
Ben konuştum ve sen sustun... ben üstündüm, sen boyunduruk altındaydın... ben doydum sen aç kaldın...

Ben bu başı sonu belirsiz dönme dolap içinde hazza ulaştım... Bu değişiklik çok hoşuma gitti... Senin hoşuna gitmedi mi yoksa?

Bir kez olsun bunu denemeliydim! Her defasında oyun dışı kalıyordum... Adam üstte, ben altta değişmez bir durumda. Bu sefer durumları terse çevirdim! Ben seni altıma aldım! Bu yeni durumdan nasıl zevk duydum anlatamam! Ahh, güzel sevgilim: Ava giden avlanır! Haydii ancak gidersin Avcım benim!

Kararır. Müzik başlar. Şarkı:

TEK BAŞINA UYUMA

Tek başına uyuma
Her yanın ateşli ve sabırsızken
İyi bilirim oburluğunu
O halde yaklaş bana.
Bir o yana dönüyorsun, bir bu yana.
Yatakta tedirginsin, neden acaba
Yanıp tutuşmalarını hisseder gibiyim!
Sen yanıp tutuşurken ben onları keşfedeyim.
Ateş gibisin tıpkı,
Bırakta ineyim aşağıya,
Esenliğe döndüreyim seni, sağlığına
Eğer kapın açılırsa...
Yüreğin ve dudağın
Aşk çeşmesinin taze suyu gibi.
Sen serin havaya kavuştun, taze havaya,
Bense sarhoş oldum.

LOMBARDLARIN ESKİ (ARKAİK) ÇİLE OYUNU: ÇARMIHTAKİ MERYEM ANA

Sahne boştur. Sahne derinliğinde büyük bir doğa manzarasının panosu vardır. Oyuncu sahneye girer ve normal bir tonda seyirciyle konuşur.

PROLOG

OYUNCU: Çarmıhdaki Meryem çekilen çilenin, Tanrı uğruna kurban edilişin kabullenilmediği bir dram olarak tanımlanır.

Konusu Ortaçağ'da 700'lerde halk tiyatrosunda işlenmiştir. "Asti'nin Çilesi" başlıklı oyunlara bakılabilir, ama bu oyunlarda, öfke ve reddediş bizim Lombardalı Meryem'imizdeki gibi kesin ve net bir patlamayla olmaz.

Bu oyun parçası klasik bir ilâhidir... asker ve melek rollerinden başka bir koronun desteği ile monolog biçiminde oynanabilir. Ama biz bu oyunu anlatıcı rolündeki tek bir oyuncuyla gerçekleştirmeyi yeğliyoruz.

Bu oyunda, ben, çarmıha gerili İsa dahil tüm oyun kişilerini dolaylı olarak temsil ediyorum. Seyirci, sahne önünde ve ortada arkası kendilerine dönük olan bir çarmıhın varlığını düşünmelidir. Ve, yine sizler yavaş yavaş, sahneye girip-çıkan değişik kişileri de düşleyin. Oyuna başlıyorum.

KADIN: Onun annesi, kutsal Meryem geliyor, gidip durdurun onu. Elleri, ayakları arasına çakılmış koca çivilerden parçalanmış kemikleri, ilkbaharda dağların eriyen karları gibi akıyor kanı. Tıpkı derisi yüzülmüş bir oğlak gibi çarmıhta duruşunu göstermeyin ona.

KORO: Oğlunu göstermeyin ona!

BAŞKA BİR KADIN: Kutsal Meryem dur durak bilmiyor... umutsuzca buraya doğru koşuyor, onu dört kişi zaptedemeyiz.

ADAM: Zaptetmek için başkalarını bulalım, daha kalabalık olalım. O buraya gelmemeli, gelipte oğlunun tıpkı köklerini karıncaların tükettiği bir zeytin ağacı gibi tükenmekte olduğunu görmemeli.

BAŞKA BİR KADIN: Saklayın Tanrının oğlunu. Hiç olmazsa yüzünü örtün, annesi de tanıyamasın onu... bu başkasına ait bir çarmıh deriz, bir ormancının meselâ... ama onun oğlunun değil.

KADIN: Faydası yok, Tanrının oğlunun tüm bedenini bembeyaz çarşaflarla örtsekte, annesi onu yine tanır... tek bir parmak ucunu, saçının bir telini görse yine tanır, çünkü Meryem doğurdu, annesi onun...

BAŞKA BİR ADAM: Geliyor... İşte kutsal Meryem... oğlunu bu halde görmektense, bir bıçakla öldürülse, canı daha az yanardı! Bir taş verin bana belki bayılıp yere düşerse oğlunu göremez.

Meryem içeri girer.

BAŞKA BİR ADAM: Sakin olun, açılın... Ah zavallı kadın, bir de mutlu Meryem deriz ona... bir yarasa, ya da zehirli bir kertenkeleye bile böyle yapılmaz. Etine batırdıkları çivilerden acı içinde kıvranan oğlunu görüpte nasıl mutlu olunur ki!

KADIN: Sakin olun, nefeslerinizi tutun... acısıyla yanan bir kadının tüm gücüyle bağırdığını işiteceksiniz şimdi! Tıpkı bıçak darbeleriyle parçalanmış yürek acısı gibi...

ADAM: Orada durdu, hiçbir şey söylemiyor... birşeyler yapın, ağlasın, bağırsın. Yoksa bu ani üzüntü karşısında kalbi duracak!

BAŞKA BİR KADIN: Şu sessizliği dinleyin, müthiş bir gürültüye gebe; kulak tıkamanın faydası yok. Konuş, ko-

nuş... birşeyler söyle Meryem... ah, yalvarırım! Ağla Meryem... konuş Meryem!

MERYEM: Bir merdiven getirin... Sevdiğime yaklaşmak istiyorum. Sevgilime... Ah, solgun yüzlü, güzel oğlum benim, rahat ol aşkım, şimdi annen yanına geliyor! Bu katiller, bu kasaplar nasıl da hırpalamışlar seni. Lanet olasıcalar, uyuz eşekler! Bir evlada bu yapılır mı hiç! Böylesine nefret etmeniz için ne alçaklık yaptı ki size, benim şaşkın oğlum... Ellerini gösterin bana: Teker teker! Ahh, bana bunun hesabını vereceksiniz, bu dünyaya yeniden de gelseniz, yine vereceksiniz, canavarlar, vahşiler, Allahın belaları!

İSA: Ana, bağırma ana...

MERYEM: Evet, evet haklısın... bağışla beni bebeğim, bu rezalet yüzünden öfkeye kapıldım işte. Seni böyle kana bulanmış, acılar içinde bulunca, bu direğin üzerinde, böyle parçalanmış, ezilmiş... yarıçıplak... O güzelim narin ellerini, ayaklarını çivilerle delinmiş bulunca bağırdım... Ahh, ayakların kanıyor..., damla damla akıyor... ah, çok acıyordur!

İSA: Hayır ana, tasalanma... yemin ederim ki acı duymuyorum... hepsi geçti... artık hiçbir şey hissetmiyorum... eve dön anne, yalvarırım... eve dön...

MERYEM: Tamam, tamam eve birlikte döneceğiz, yukarı gelip seni bu direkten kurtaracağım... bu çivileri yavaş yavaş çıkaracağım. Bana bir kerpeten bulun... gelin, yardım edin... birileri yardım etsin bana!

Bir asker gelir.

ASKER: Heyy, kadın, ne yapıyorsun merdivenin tepesinde? Kimden izin aldın?

MERYEM: Oğlumu çarmıha germişsiniz... çivilerini söküp, onu eve götüreceğim...

ASKER: Eve mi? Ah, bu ne telaş! Daha, canı çekilmedi kutsal ana, hâlâ suyu çekilip, kurumadı! Ölüme yaklaştı-

ğında bir ıslık çalarım, gelir, güzel bir paket yapar, götürürsün sevgili oğlunu... Memnun oldun mu? Şimdi aşağı in...

MERYEM: Hayır, gelmem! Gece burada tek başına bırakamam onu... yalnız kalması öldürür beni. Bana böyle zorbalık yapamazsınız, ben onun annesiyim, ben annesiyim onun!

ASKER: Peki. İşte şimdi benim sabrımı taşırdın onun sevgili anası: Meyveler ağaçtan nasıl düşer, görmek ister misin? Merdiven biraz sallandı mı, olgun bir armut gibi pat aşağı düşersin.

İSA: Hayır! Ah, yalvarırım, asker, sen iyi yürekli ve merhametlisin! Bana ne istersen yap. Etlerim kemiklerimden lime lime ayrılıncaya kadar salla beni, ama anama... yalvarırım ona kötülük yapma.

ASKER: İşittin mi, kadın, saat kaç oldu! Ne yapayım? Benim için ikisi de bir: Ya hemen inersin, ya da çarmıhı sallamaya başlarım.

MERYEM: Hayır, hayır... yalvarırım... bekle, iniyordum zaten... bak, merdivenin dibindeyim.

ASKER: Ah! Neredeyse oyun bitmek üzere, ancak anladın mübarek kadın... Eğer oğlun böye çarmıha gerildiyse, benim suçum değil, öyle öldürecekmiş gibi bakıp durma... Ben senin acını hissedemem... gözlerinden parıldayarak akan kanlı gözyaşlarını bilemem ben... bu bir ananın acısı! Oysa hiçbir şey gelmiyor elimden... ben mahkûmu, son nefesine kadar beklemek için emir aldım. Bende tutsağım, oğlun ölene kadar, yoksa beni de yukarıya aynı çivilerle çakarlar.

MERYEM: İyi yürekli, saygılı asker, alın, bu gümüş yüzükle, altın küpelerimi size veriyorum... karşılığında bir isteğimi kabul edin.

ASKER: Hangi isteğini?

MERYEM: Biraz su ve bir bez parçasıyla oğlumun kanla-

rını temizlememe... biraz da çatlamış dudaklarını suyla ıslatmama izin verin.

ASKER: Başka saçmalıklar da var mı?

MERYEM: Yukarı çıkıp, şu şalımı omuzlarına örtmek istiyorum. Çarmıha gerili beklemesinde biraz yardımı olur...

ASKER: A kadın, eğer onun bu korkunç acılara dayanmasını ve biraz daha uzun yaşamasını istiyorsan, gencecik oğluna kötülük yapıyorsun... öyle telaşlısın ki, en iyisi oğlunun hemen ölmesi için bir yol bulmak.

MERYEM: Ölmesi mi? Bu tatlı canım gerçekten ölecek mi? Elleri, dudakları... gözleri... saçları yok mu olacak? *(Kendi kendine umutsuz)* Ahh, bana ihanet ettiler... *(Sonra daha kuvvetli bir sesle bağırır)* Ah, Cebrail, Cebrail, Cebrail... O güzel sesin, gencecik tatlı bedeninle sen, öncelikle sen aldattın beni. Evrenin Kraliçesi olduğumu söylemeye geldin... Evrendeki tüm mutlu kadınların temsilcisi... kutsal, mutlu! Bir bak bana, yüzüme bak... perişan haldeyim, herkes benimle alay ediyor ve ben kendimi evrenin en önemsiz kadını olarak görüyorum! Sen... sen bu "müjdeyi" bana ulaştırdığında, oğlumu karnımda taşımanın sevincini yaşıyordum henüz ve sen bu acı sondan haberdardın... Bana sunduğun taht bu mu olacaktı? Ayakları mahmuzlu bir centilmenin kraliçesi olacağıma, ayakları çivili birinin anası oldum. Neden daha önce anlatmadın bunları bana? Ah, inan müjdeli haberden önce bunları yaşayacağımı bilseydim, önceden hamile kalmayı reddederdim. Değil Tanrı babanın temsilcisi güvercin, kocalık etmeye bizzat kendi gelse bile asla kabullenmezdim.

İSA: Ana, üzüntü seni delirtti, Tanrıya sövgüler yağdırıp, duygusuzca konuşuyorsun. Kardeşlerim onu eve götürün, içini döksün ve orada ağzına geleni söylesin.

ADAM: Gidelim Meryem, oğlunu mutlu et, onu rahat bırak.

MERYEM: İstemiyorum! Beni bağışlayın... bırakın da oğluma yakın olayım, ne babasına ne de başkasına tek bir söz bile etmeyeceğim söz veriyorum. Bırakın beni... Ah, ne iyisiniz!

İSA: Ölüyorum, anne... yorgunum... kendimi bıraktım, anne bana can veren nefesim de tükendi... seni yanımda yüreği sızlar gördükçe ölmeyi de başaramıyorum... yorgunluğum daha da artıyor.

MERYEM: Sana yardım etmek istiyorum, güzelim, beni yollama buradan! *(Umutsuzca bağırır)* Bırakın bizi, birlikte tükensin nefesimiz, ana-oğul. Sonra tek bir mezara koyarsınız bizi birbirimize sarılmış olarak.

ASKER: Sana söylemiştim, kutsal kadın! Onu mutlu etmek istiyorsan, ölmesinden başka yol yok dedim sana! Tut şu mızrağı, hemen batır gövdesine... biz askerler bunu görmemiş oluruz. Aceleyle yanına gider, bütün gücünle mızrağı saplar, gırtlağına kadar batırırsın. O anda göreceksin ki, İsa çakılıp kalacak ve ölecektir. *(Meryem yere düşer)* Ne oluyor sana! Dokunmadım bile, nasıl bayıldı ki?

ADAM: Uzatın şöyle... yavaş olun... biraz açılın da nefes alsın...

KADIN: Bir örtü getirin, soğuktan titriyor...

BAŞKA BİR ADAM: Pelerinimi evde unutmuşum bugün.

ADAM: Öteye gidin, yardım edin de boylu boyunca yatıralım...

BİR BAŞKA ADAM: Şimdi sessiz olun, bırakın dinlensin.

MERYEM: *(Uykuda gibi)* O yukarıdaki güzel delikanlı, kimsin sen? Seni tanıyor gibiyim? Benden ne istiyorsun?

KADIN: Sayıklıyor... kadın aklını yitirdi... hayal görüyor...

CEBRAİL: Cebrail, Tanrının meleği, buradayım bakire Meryem, yalnızlığının ve duyarlı sevginin bir elçisi olarak buradayım.

MERYEM: Kanatlarını aç, Cebrail, pırıltılı gökyüzüne geri dön. Bu iğrenç topraklarda, bu acı veren dünyada yapacak bir şeyin yok senin. Git, kanatlarındaki narin, renkli, güzel tüylerin yok olmasın... her yer çamur, kan... kubura ve pisliğe bulanmış, görmüyor musun? Git, hassas kulakların umutsuz çığlıklarla, gözyaşlarıyla ve her yandan yükselen yakarışlarla tıkanmasın... Git, ışıltılı gözlerin yaraları kabuk tutmuş, kabarmış, kurtların, sineklerin üşüştüğü delik deşik cesetleri görmekten harap olmasın... Sen cennette, bu çatışmalara, yakarışlara, savaşlara, mahkûmlara, işkence gören erkeklere, tecavüz edilen kadınlara alışık değilsin! Ne açlık var orda, ne kıtlık, kimse çalışmak için ter dökmüyor, yorgunluktan bitkin düşmüyor. Ne gülmeyi bilmeyen bebeler, ne de acı ve hüzünden şaşkına dönmüş analar var orada. Hiç kimse günahlarının cezasını ödemiyor. Git Cebrail, git Cebrail *(Acıyla haykırır)* Git Cebrail!

TOGNI ANA

FRANCA: "Togni ana... Togni ana. Faşistler meydanda toplandılar, konuşma yapacaklar!"

Merdivenin başında iki delikanlı bana sesleniyordu:

"Kim konuşacakmış? Hangi faşist bu?"

"Servello"

"O piç kurusu ha! Gidelim... gidelim! Dur, bekle bastonu alayım... ayak bileğim şiş, bastona dayanıyorum". Partili bu iki genç yoldaş, belki de birileri gelip bana önceden haber verir, beni telaşlandırır endişesiyle buraya kadar gelmişlerdi...

"Sen yaşlısın, aceleyle öne atılma öyle... sonra sana kötü davranırlar... bizimle kendileri arasında köprü olmanı teklif edip seni öfkelendirirler... iyisi mi sen evde kal.... her olayda öne atılma..." dediler.

Yürü, yürü, faşistler konu olduğunda asla yaşlı değilim!! Gelipte ne diye köprü olmamı isteyeceklermiş ki? Faşistlerle öyle mi? Bu soysuz karabereliler hangi cesaretle köy meydanımıza boklarını saçacaklar ki? O meydanda analarının gözü önünde ondört yavruyu katletmediler mi? Yürüü, yürüü!! Meydana vardığımda, tahta bir kürsünün çevresinde bizlerden birkaç kişi ve onların etrafında karaberelilerle, jandarmalar vardı.

Beni buraya getiren gençlere dedim ki:

"Siz burada kalın, kıpırdayanın vay haline".

"Yapma Togni ana, seninle gelelim".

"Sus, kes sesini, dur orada, yoksa geri dönerim. Tek başıma gidersem bana zarar vermezler". Topallaya topallaya bastonuma dayanarak yanlarına gittim... Kürsünün altında duruyordum...

"İzninizle, izninizle..." mikrofonu yiyecekmişim gibi atılarak yukarı tırmandım. O soysuz Servello'da oradaydı. Bağıra çağıra ortalığı idare ederken kavşaklar-

daki trafik polislerine benziyordu.

Bastonumla mikrofon ayağına vurmamla birlikte mikrofon ağzına çarpıp, dişlerine yapıştı, ben hemen şarkıya başladım:

Soysuz faşistler, karabereliler
Daha dün bizi boğazlayan itler
Bir kez daha geldiler!!

Suratına mikrofonu yiyince Servello öylece baktı ve sonra hemen atıldı. Ben şarkımı sürdürüyordum, o beni çekiştiriyordu. Meydandaki gençlerde şarkıyı benimle birlikte söylüyorlardı! Sonra bastonumla dizine öyle bir vurdum ki, Servello, tıpkı dayak yemiş it gibi inlemeye başladı!

Jandarma yüzbaşısı yanıma gelip, kolumu tuttu ve dedi ki: "Hanımanne, delirdin mi? N'apıyorsun, şarkı söylemenin yasaklandığını bilmiyor musun? Meydan toplantısının düzenini bozuyorsun!"

"Yoo, sevgili yüzbaşım, - dedim, hemen - Asıl bu meydan toplantısı benim düzenimi bozuyor. Buradaki caniler daha yakın zamanda, hiçbir suçu olmayan gençleri, vahşi hayvanları öldürür gibi öldürdüler, bu meydanda... bir misilleme olsun diye".

"Tamam, tamam, ama şimdi... otorite ve güç onlarda".

"Kim yetki verdi ki onlara, silahlı analar mı? Heey ahali, köyün anaları, bu domuzlukları yapma yetkisini sizden mi aldılar? Size diyorum! Şu kürsünün altına gelin hele... gel... yaklaş! Konuş!"

"Rica ederim hanımanne, konuşmayı kesmezseniz, sizi buradan götürmek zorunda kalacağım."

"Yaa öyle mi? Hele bir dokunmayı dene de bak, nasıl yere yapışırım. Bayılır kalırsam, burada on kişi beni kaldıramazsınız, çünkü doksan kiloyum... seni uyarıyorum. Hemen toz ol!"

"Eğer sebep kilonsa, ben hallederim, - dedi yüzbaşı,- yetmiş adamımla hallediveririm."

"Yetmiş adam mı? Aferin sana, bu soysuz piçi, aşağılık katili konuşturmak için yetmiş kişiyle gelip gövde gösterisi yapacaksın! Bana bak, burada gördüğün insanların hepsi onuruna düşkündürler. Kimsenin kendilerini korumasına ihtiyaçları yoktur... Biz komünistler, jandarma olmadan da saatlerce konuşuyoruz, burada! Ama işin kötüsü zor kullanıp bu bok suratlı Servello'yu bize kabul ettirmeye çalışıyorsunuz."

"Öyle demeyin, O bir senatör."

"Senatör mü? Direniş hareketinin kurduğu cumhuriyetin senatörü mü? Kadınlar, heey ahali, özgürlük mücadelesinde vahşiçe öldürülen erkeklerimizin çocuklarımızın kıyımı ne işe yaradı işittiniz mi? Kurulacak cumhuriyetin senatosu içine alelacele bu orospu çocukları da burnunu sokacaklar..."

"Artık yeter hanımanne, seni buradan göndermem gerekiyor."

"Olmaz, eğer onurlu bir adamsan, bu soysuzları gönder buradan, yoksa onları bastonumla göndermesini bilirim. Senin yüreğin taştan mı be adam... Size söylüyorum Monte Beccaria köylüleri, bu alçaklar, kısa bir süre önce işledikleri cinayetlere ve 1923'de kocamı döve döve ciğerlerini döktükleri gibi vahşiliklere son vermezlerse ben de onlara sövmeye devam edeceğim..." Böyle bağırıyordum, neler dediğimi pek hatırlamıyorum. Bu arada arkalarda bulunan iki üç adamla, birkaç kadın... ve gençler... öne doğru geldiler... Ben o gençlere kıpırdamamalarını tembihlemiştim... tabii karaberelilerin neye benzediğini hâlâ anlamış değillerdi... faşolar, gençleri sindirmek için hemen aşağı indiler, akılları başlarında değildi sanki, öfke doluydular. Yüzbaşıyla iki asker beni itiştirip, zorla sürüklemeye

çalışıyorlardı. Çıkan karışıklıkta kimse kötü bir olay olsun istemiyordu ama yine de omuzlarımda, sırtımda şimdi bile izini taşıdığım morarmalar oldu... Ama hiçbir acı hissetmedim... sadece gençleri düşünüyordum... bağırmaya başladım: Yetti artık!! Kalleş köpekler!! Lanet olasıcalar!! Onlar ne yaptı ki, ne yaptı size? Onlardan ne istiyorsunuz! Naziler! Es es es es!" Üç, dört genç yerde buldu kendini, başları kan içindeydi, yine de tekmeler atılıyordu her yanlarına, sonra onbir genci bir çuval gibi tutup bir kamyonete attılar.

"Nereye götürüyorsunuz? Getirin benim canlarımı... kışlaya tabii... gidelim... araba bulun... beni de kışlaya götürün... haydi çabuk... hemen gidip bizim avukatları bulun..."

Bizim partiden biriyle kışlanın önüne geldim. Belediye danışmanı da bizim partidendi. Emniyet Müdürü'yle bizi görüştürmesi için beraberce kıdemli başçavuşu iknaya uğraşıyorduk. Emniyet Müdürü ya da yetkili birilerini görüp olayların nasıl geliştiğini anlatacaktık.

Kıdemli başçavuş öyle bir tekme attı ki, yere serilip, bayılmıştım!

Ben bir metre öteye fırlamışım, kimse kaldırmak için elini bile sürmedi.

Çünkü bir çığ gibi gelen elli civarında karaberelilerin tekmeleri, kafamıza inip duruyordu, belediye danışmanından kanlar fışkırıyordu... ben bağırıyordum:

"Domuzlar, bunları siz organize ettiniz, sen çavuş musun, köpek soyu mu, sen bu yaptıklarınla gülünecek haldesin... katiller... faşistler!"

Beni aldılar, bir paket gibi taşıyıp içeri götürdüler. Hızlı bir soruşturma.

Benimle ilgili kişisel bilgileri aldıkları sırada, dışarıda insanların toplandığını ve yoldaşların bağırdıklarını duydum: "Dışarı! Togni ana dışarı... Togni ana dışarı!" Beni

sevdiklerini duymak... çok mutlu etti... ve bundan sonraki günlerde tutuklu olacağıma dair imza attırdılar!

Komiser içeri girdiğinde orada benim olduğumdan habersizdi, dedi ki: "Togni denen şahsı içeri tıkan geri zekalı hanginiz? Ne halt ettiniz? Cumhurbaşkanını tutuklasaydınız bundan daha az olay çıkardı yahu!"

Ben sanki hiçbir şey olmamış gibi şarkıya başladım:

Soysuz faşistler, karabereliler

Daha dün bizi boğazlayan itler

Hiçbir şey olmamış gibi buraya geldiler!

Herkes sustu ve adeta orada olmak kötü birşeymiş gibi parmak ucuna basarak odadan çıktılar.

Orada sadece bir başçavuş ve ben kaldık.

Gençten biriydi, sanki benden çekiniyormuş gibi hafif tebessüm ederek dedi ki: "Sizi tanıyorum, bayan, babam Liguria dağlarında partizanların kumandanıydı."

"Üçüncü takımın cesur Ligurialısı mı?"

"Evet".

"Ha, neredeydi o? Adı neydi babanın?"

"Mirko... Mirko onun savaştaki adıydı."

"Mirko ölmedi mi, onu kurşuna dizdiler!.."

"Evet, öyle oldu... o öldüğünde ben üç yaşındaydım..."

"Baban yiğit bir adamdı, yiğit bir partizandı Mirko... sen de karabinieri mi oldun? Aferin sana, patronlar için mi giydin bu karnaval kıyafetini!"

Gözlerini kapadı, bembeyaz kesildi... ya da bana öyle geldi... Çünkü bu meslekte tenin tek renktir, değişmez. Eh, sonraki soruşturma gülünçtü. Yargıç benden yakasını sıyırmak ve gençleri içeri atmak için çaba harcadı, sadece onlarla başbaşa kalmak için, numara yapmaya başladı: "Bayan siz, o meydanda tamamıyle tesadüfen bulunuyordunuz değil mi? Oradan geçerken... bu arada kendinizi kurtarmak için, attığınız tek-

meyle, sayın senatörün mikrofonuna vuruşunuz tamamen kaza sonucu oldu..."

"Hayır, hayır kaza sonucu olmadı! İsteyerek yaptım, bile bile, beynine de seve seve bir tane indirirdim, ama o faşist domuz bir daha gelmeyi denerse bu defa indireceğim."

"Lütfen bu şekilde ifade vermeyin... şok geçirdiğinizin farkındayım ama..."

"Yoo, hayır, ben gayet sakinim!"

"Hayır, siz şok geçiriyorsunuz, hatta o gözü dönmüş gençleri kışkırtıp, polislere faşist domuzlar diye bağırdığınızda da şok geçirmiştiniz!"

"Bir dakika, herşeyden önce gözü dönmüş olan gençler değil, polislerdi. Sonra da insanları sakinleştirmek için öyle bir yöntem kullandılar ki.. Çelik çomak oynar gibi insanların kafasını gözünü tekmelemeye başadılar!"

"Pekâla, anlaşıldı, faşist domuzlar diye bağırırken, bunun ne anlama geldiğini biliyor musunuz?"

"Elbette biliyorum... Bir zamanlar dağlardaydık, özgürlüğümüzü elde ettikten sonra bile, onlar gelip bizi duvarlara çarpa çarpa katlettiler... sonra ortadan yok oldular... ama daha sonra hepsi emniyette özel polis teşkilatlanmasında görev aldı... o zamanda faşist domuzlar dedim, şimdi de faşist domuzlar diyorum!"

Yargıcın yüzü sarardı... dili dolandı, ama onbir gencin serbest bırakılmasının bir tek yolu vardı, ben var gücümle bastırıyordum. Şereflerine gölge düşer kaygısıyla beni mahkûm edemiyorlardı. Ve böylece yargıyı boşladılar ve herkesi salıverdiler... hiç olmazsa şimdilik.

Dışarıda bütün yoldaşlar, köylümüz öpüşüyor, şarkılar söylüyor ve serbest olmamızı kutluyorduk. Togni Ana buraya, Togni Ana şuraya... yumruklarını sıkmış

beni selamlayanlar kollarıma asılıyorlardı. Ne güzeldi, sanki özgürlük günümüzdeki gibi... Bir şenlik havası vardı! Ne yazık ki oğlum, evladım bu şenliği göremedi. "Anne, anne, ben dönmezsem, sen yoldaşların yanında kal, ben dönene kadar onlarla kal." "Olur cancağızım, onlarla kalırım" Onları nasıl bırakabilirdim! Diplomalı hemşireydim. Övünmek gibi olmasın ama başarılıydım. Elli yaralıyı tek başıma tedavi etmek zorundaydım.

Hastaneyi bizlerden arındırmak isteyen o alçakların operasyon gününü hatırlıyorum... Hastaneden sıvışmam buyuruldu...

Hatta bana bir yer bile ayarlanmış, ama ben ölüm pahasına da olsa... Otuz iki yaralı gencimi aldım... bir topal vardı yardım eden... bir de gözü yaralı olanla karnından yaralanmış olan iki hasta sedyeleri taşıyorlardı... hepsinin de ayrıca başlarında sıyrıklar vardı...

Adeta umutsuzlar kervanıydık, ama oradan hep birlikte kurtulmayı başardık. Sorun yemek bulabilmekti, her gün otuz iki kişinin karnını doyurabilmek. Bir köprünün dibinde bir çiftlik buldum, onları yerleştirdim ve yiyecek aramaya yola çıktım. Ev ev dolaştım. Her çaldığım kapıda... o köylüler, dağlılar, hiçbir şeyleri olmamasına rağmen, bize yardım edebilmek için son lokmasını da çıkarıp bana verdiler... çarşaflarını yırtıp yaralılara sargı bezi yapmam için verdiler... çeyiz sandıklarından çıkardıkları güzelim dokuma çarşaflarını... aynı zamanda birkaç parçalanmış aile'nin kapısını çaldım... hali vakti yerinde insanlardı, küçük villalarının içinden: "Hayır, hiçbir şey veremeyiz", dediler. Bende P 38'liğimi çıkarıp, burunlarına dayadım ve şöyle dedim: "Görüyorum ki hayli tamahkârsın, isteyeceğim herşeyi dışarı, önüme getir yoksa seni öldürürüm, bit herif! Utan be, bu gençler aynı zamanda senin için de canlarını veriyorlar!" Evet, gençleri, gençlerimizi kur-

tarmak için böyle soygunlarda yaptım. Bir diyeceğiniz var mı? Bugün olsa yine yaparım. Onlar benim evlatlarım... onların anasıydım.. Togni Ana, hele bir Togni Ana'ya dokunan olsun, yanardı. Amerikalı kumandan derdi ki: "Togni Ana'ya asla hayır denemez!"

Hepsi bana itaat ederdi!

Oğlumun 44 ilkbaharında karaberelilerin kışlasına baskına gitmesinden yaklaşık bir saat sonra Ciro'nun döndüğünü gördüm. Kireç gibi suratıyla bana dedi ki: "Yaraladılar, oğlunu yaraladılar..."

"Dur orada Ciro, yüzüme bak, ben ağlamıyorum, bağırmıyorum, yüzüme bak, ağlamıyorum..." dedim, "öldü değil mi, doğruyu söyle! Öldüğünü biliyorum".

"Evet".

Beni iki kişinin kollarında yanına götürdüler... dizlerimin üzerine oturttular. Burada, boynunda küçük bir kurşun deliği vardı. Sonra yoldaşlar beni geri götürdü... Sütunların oraya götürdüler, ben yaralı gençlerimin bulunduğu odaya girdim: "Dinleyin çocuklarım, oğlum öldü, artık hiç kimse bana ana diye seslenmesin... buna... ihtiyacım var..."

Büyük bir sessizlik oldu ve sonra: "Ana, ana, -hepsi bağırmaya başladı,- ana", gözyaşları içinde bağırıyorlardı: "Ana, Ana!"

Hepsinin Togni Anası'ydım. Beni yormak istemiyorlardı: "Sen yaşlısın, böyle her seferinde öne atılma, sen görevini çoktan yaptın".

Hayır bu katiller, bu faşistler çevremizde dolandığı sürece meydanlara inmeliyim, gençlere öğretmeliyim. Onlarla kalıp, dağlarda neler yaşandığını söylemeliyim ki, öğrensinler. Hayır, bana evinde otur, sen yaşlısın demeyin. Yaşlılar sadece ayağında yün patiği, başında beresi evlerinde oturanlardır... sağcıların hediye ettiği beresi...

İşte onlar yaşlıdır, hatta çoktan ölmüşlerdir!!

NADA PASINI

PROLOG

FRANCA: "Ya sonra? Sonrası... faşistleri kovaladıktan sonra, ne yapacağız? Devrim yapmayı başarabilecek miyiz?" Kimbilir kaç kez partizanların bu cümleleri tekrarlamasına tanık olduk! Hep kaygı dolu ve umutsuzdular... "ya sonra... sonrası... ne yapacağız?"

Nada Pasini'nin de aynı soruyu sorduğuna tanık olduk. Bologna yedinci tugay haberleşme bölge sorumlusu. İşte onun öyküsü:

7 Kasım '44 de Porta Lame'de büyük bir mücadele oldu, binlerce Alman ve faşist Bologna bölgesinde bulunan tüm partizan güçlere saldırdılar. Ama Naziler büyük darbe yedi. Partizanların arasında da çok sayıda yaralı ve ölü vardı. En ağır durumda olan onyedi kişiyi Duca d'Aosta caddesinde çok iyi gizlenmiş bir revire yatırdılar. Ancak faşist polis ajanlarının çalışmasıyla bu gizli revirin yeri öğrenildi ve tüm bölge kurşun yağmuruna tutuldu. Yaralılar SS askerlerince oracıkta öldürüldü. SS'ler, çoğunu pencere parmaklıklarına bağlayıp, döverek öldürdüler. Tüm personel ve hastabakıcılar dahil hepsine işkence ve her türlü kötü muameleyi yaptılar.

Sonra sıra bana geldi... İki asker beni büyük bir odaya taşıdıklarında, içerde burjuva görüntülü faşistler vardı... Biri gözlüklü, çizgili takım elbiseliydi... ellerine deri bir eldiven geçirmişti... aralarında Almanca konuşuyorlardı... içlerinden birine doktor diye seslendiler. Benden hiç hoşlanmadıkları halde, ucu altın gibi parıldayan bir sigara verdiler, hiçbir şey olmamış gibi aldım ve teşekkür ettim. Sigaramı yaktıkları anda korkunç bir

tokat attılar, yerimden fırladım, sigaranın dumanı içime kaçtı. Öksürük başladı! Boğazıma duman dolmuştu. Zavallı kocamı bile öldürmeden önce son sigarasını içmesine izin vermişlerdi. Aralarından biri şöyle dedi: "Şimdi konuş, konuşursan senin için daha iyi olur". Ben de "Ben hiçbir şey bilmiyorum" dedim. Onların anlayamadığı kendi bölgemin ağzıyla konuşuyordum, ama orada bulunan Bagnacavallo'lu haydut bir faşo sözlerimi onlara tercüme etmeye başladı... Ben de doktorun söylediklerini anlamadığımı işaretlerle anlatmaya çalışıyordum... adam güneyli olduğundan, onu da biraz zorluyordum... böylece bana tercüme yapmak zorunda kaldılar. Zaten ne diyeceğimi daha önceden bildikleri için sakin bir şekilde konuşuyorlardı. Partizanların hastabakıcısı Gapdel Mario için özel haberci olarak çalıştım mı, şuraya gittim mi, buraya gittim mi falan... hep bölge ağzıyla yanıtlıyordum. "Hayır, ben Doktor Mario Bonora'nın hizmetindeydim, bana inanmıyorsanız, kendisine sorun!" Doğrusu bunun için önce Mario'yu yakalayıp sonra sormaları gerekiyordu. Bu olamayacağından o gözlüklü, çizgili takım elbiseli, deri eldivenli olan burnumun üzerine feci bir yumruk attı ve korkunç bir şekilde kan akmaya başladı. Ohh, bunu tercüme etmeye falan gerek yoktu! Sonra bir kapı açıldı, içeri yüzü gözü şişmiş ve bandajlara sarılı benim görevli olduğum yedinci tugaydan yaralı birini getirdiler... gözlerini şişliklerden açamıyordu: ona, "Bunu tanıyor musun?" diye sordular... göz kapaklarını elleriyle açtılar... o da başıyla hayır anlamına gelen bir işaret yaptı... sonra tekrar dışarı çıkardılar ve dayak atmaya başladılar, gençten çıt çıkmıyordu!

Sonra boynuma bir ip geçirdiler ve beni idam edeceklermiş gibi, çekiştirmeye başladılar...

"Doktorların ve hastabakıcıların isimlerini ve nerde olduklarını söyle", diye bağırıyorlardı...

İpi gevşettikleri anda şöyle diyordum: "Ben, o doktorların partizan olduklarını bilmiyordum, bilsem topunu ihbar ederdim!"

İşte o anda eteğimi başıma geçirerek kudurmuş bir boğa gibi beni dövmeye başladılar. Vahşi bir hayvan gibi kamıma, kıçıma, buraya göğsüme de durmaksızın vuruyorlardı... tıpkı yırtıcı bir hayvan gibiydiler...

Saat yediye doğru kalanlar terden ceketlerini çıkarttılar, üzerime bir kova su döktüler... ben döşeme üzerinde boylu boyunca uzanmıştım, ağzımdan kan geliyordu... önce akciğerlerim diye ödüm koptu, oysa iki dişimi kırmışlardı... bakın bu dişler, şimdi takma yaptırdım... beni çekip bir sandalyeye oturttular, elbiselerim paramparça olduğundan çıplaktım.

Soru soruyorlardı, birisi benim söylediklerimi daktiloya yazıyordu. Tercüman bölge ağzıyla verdiğim cevapları uzun uzadıya çeviriyordu.

Doktor dedi ki: "Burada zaman kaybediyoruz. Bu kadının zavallı aptalın biri olduğunu görmüyor musunuz? Delinin biri... şu saate kadar bildiği birşey olsa zaten çözülürdü". Daktilodaki kağıdı çekip çıkarttı ve kağıdı yırttı.

"Götürün bunu", birine seslendiler: "Antonietta!" Antonietta denen şişman ve kocaman bir kadın beni kucakladı ve sıkı sıkıya kilitli bir odada kirli bir yatağın üzerine bıraktı, ama yatak bana düğün yatağı gibi geldi.

Yarım saat geçti geçmedi ve odaya o çizgili elbiseli olan geldi... onca dayak attıktan sonra karşımda duruyordu... şimdi benimle birlikte olmak istiyordu... evet, yani, onu istiyordu... ne istediğini anladın mı? "Sana bir öpücük bile veremem, -dedim, temkinli ve nazikçe- suratım darmadağın, iki dişimde kırık..."

O hiçbir şey yokmuş gibi üzerime abanıp beni öpüp, okşamaya başladı... kımıldayamıyordum bile,

her yerim kırık içindeydi... Dedim ki: "Merhametin yok mu? Kızının bu durumda olduğunu bir düşün..."

Ama sanki bir hayvana konuşuyordum!..

Çekip gittiğinde ağlamaya başladım... beni dövdüklerinde bile ağlamamıştım da... şimdi kesin ölmek istiyordum... ve ağlıyordum... sonra bana seslendiklerini duydum... gerçek adımla... "Luisa, Luisa".

Başımı hafifçe kaldırdım, pencerenin ışığında, beni tanımadığını söyleyen o gencin bandajlara sarılı başını farkettim.

"Ne yapıyorsun orada?" "Beni de buraya kilitlediler..." dedi.

"Ne zamandır?" "Epeydir... O domuz seni böyle hırpalayıp ağlattığı için... bu yaptıklarını ödeyecek, hepsi ödeyecek, üzülme" dedi.

Kendimi zorlayıp, gövdemi yukarı doğru çektim, böylece gence daha çok yakınlaşıp, yüzünü iyice görebildim... gözleri yumurta gibi şişmişti... kanıyordu. Odada bir lavabo vardı... yataktan indim... duvara tutunarak yürüdüm... kağıtlar buldum... suyla ıslattım... genç yüzünü yıkayacağımı anlamıştı, dedi ki: "Bırak şimdi, zaten kendin ceset gibisin..." ama yüzünü temizlemeye başladım. "Sağol, çok iyi geldi... şimdi biraz daha iyi görebiliyorum" dedi. O anda çıplaklığım aklıma geldi, ama, hiç önemsemedim, elimle örtünmeyi bile denemedim. "Yarın beni kurşuna dizecekler" dedi, "Göreceksin bak, sen kurtulacaksın... özgürlük gününde seninle olamayacağım için üzgünüm... çok güzel bir gün olacak... ama en güzel gün daha sonra gelecek..."

"Daha sonra ne zaman? diye sordum...

Genç biraz kızdı ve dedi ki: "Luisa, ne zannediyorsun ki, sence burada böcek gibi çiğnenip, gebertilmemizin anlamı ne? Daha sonrası, özgürlüğümüzü elde

edeceğimiz günler için! Demek ki Devrim gerçekleşecek... biz bunu gerçekleştireceğiz! Ama kolay olmayacak... canavar hâlâ var olacak... mücadele hep sürecek, çünkü ne patron ne de holdingler çıkıp da: "Lütfen şöyle buyrun"... demiyecekler. Çeşitli yöntemler deneyip, boşa kürek çekecekler... ama bu kez, güç bizde olacak... ve başka bir müzik çalacak... bu kez devrim kazanacak, devrim!" ve şarkı söyler gibi mırıldanmaya başladı... ertesi sabah şafakta genci öldürdüler... beni de Monte'deki bir akıl hastanesine gönderdiler... erken bunama teşhisiyle... özgürlük günü dışarıdaydım... Ne gündü! Ne gün!.. kurşuna dizilen o gencin hakkı vardı... adını bile hâlâ bilmiyorum... Devrimi gerçekleştirmek hiçte kolay değil, patronlar "Lütfen, şöyle buyrun!" demiyor. Bense hâlâ umut doluyum, eğer umudum olmasa neden, neden bu yaşımda hâlâ komünistim?

Bu parça Nada Pasini'nin anlattığı anılar ve olaylar derlenerek ortaya çıkmıştır.

BİR ANA

Boş sahnede tek bir sandalye vardır.

PROLOG

FRANCA - Bu parçanın başlığı "Bir ana". Bir teröristin anası. Aktif politikanın içinde yaşamış olan bu kadın, daima şiddetin her türüne karşı durmuştur.

Evinde kendi kendine, şaşkın, oğlunun nasıl olupta bir terörist olarak doğduğunu sorar. Bütün bu çılgınlıkların sebebini anlamaya çalışır umutsuzca, makul sebepler arar.

Bu monolog; gözaltı süresince anneler, akrabalar, tutuklular, avukatlar, yargıçlar ve savcılardan toplanılan bilgilerle, onların tanıklığıyla gerçekleşti.

Ana, size pasif bir seyirci olarak değil, acısını paylaşabilecek tanıklar olarak doğrudan sizlere sesleniyor.

Sadece dikkatle izlemenize değil, daha da önemlisi düş gücünüze ihtiyacım var.

Evinizde olduğunuzu düşleyin... yemek yemektesiniz... dalgın bir şekilde televizyonda haberleri izliyorsunuz... Birdenbire bir fotoğraf gösteriliyor ve bir ses şöyle diyor: "İşe katliam sonrası ele geçirilen teröristlerden biri... adı ve soyadı... acımasız katil... korkunç cinayetler işledi". Evet, böyle diyor "cinayet işledi". Fotoğraf ekranda göründüğü anda; kan beyninize sıçrıyor... yüreğiniz çarpıntıdan duruyor: "Tanrım! Olamaz!" O öyle sıradan tanıdığınız biri, ne bileyim komşularınızdan birinin çocuğu falan değil... Hayır! Sizin çocuğunuz! Size söylüyorum... "Sizin" çocuğunuz...

Saçma mı? Böyle şey olamaz mı?

Neden olamaz? Bir çocuğunuz yok mu?

Yoksa, kız ya da erkek kardeşiniz o zaman... düşleyin...

Mantıksız mı? Bunda hiçbir yanılma payı yok...

Bir silahla yakalandı... ateş etti... bir polis memurunu ağır yaraladı. Düşleyin... düşleyin... Başaramadınız mı? Olamaz mı? Elbette, sizin oğlunuz, kardeşiniz olamaz! Onu hergün görüyorsunuz, onunla konuşuyorsunuz... onun düşüncelerini biliyorsunuz... o her tür şiddete karşıdır... hem de vicdani redçidir... böyle işte, ben de TV ya da gazetede tutuklanan o gençlerin yüzünü gördüğümde tam olarak bunları diyordum: "Benim çocuğum, onlardan biri olmayacak asla, asla!"

Oysa, televizyon ekranındaki delikanlı... o tertemiz yüzüyle... benim oğlum.

Evet, benim oğlum.

Onu ben yaptım, doğurdum, emzirdim... Yoo biberonla değil, göğsümden, mememin ucundan...

Çünkü kendi kendime şöyle diyordum: Ya sonra büyüdüğünde anormal, değişik biri olursa? Bütün bunlar meme eksikliğinin ortaya çıkardığı sevgi noksanlığıdır. Ve kitaplar okumaya başladığımda, bebeğin kendi kakasıyla oynama isteğini keşfettim... Evet, yoksa sinirleri bozuluyor... çişiyle de oynuyor; böylece bütün gerginliğini atıyor...

Bunu yapabilmesi için her zaman rahat bıraktım onu. Ünlü bir pedagog "kaka dönemi" başlıklı inceleme makalesinde şöyle diyor: "Bebeklerin kakalarıyla oynamalarına, onların tadına bakmalarına, yüzlerine sürmelerine izin verin. Çünkü böylece geliştiklerinde başkalarından gelecek olumsuzluklara alışarak yetişir".

Çocuğuma, istediğinde kakasıyla oynaması için izin verdim... beşiğinde uzun süre yalnız kalmasın diye hep yanıma aldım... Çocuk doktorunun dediği gibi tabak ve bardakları kırmasına aldırmadım... hiç baskı al-

tına almadım... yoksa şiddet yanlısı olurdu... sokak serserilerinin aralarına karışmak... otobüsleri yakmak... yolcuları dövmek... kızlara tecavüz etmek gibi davranışların çok uzağındaydı... zaten yargıçlarda bunun farkındaydılar... ama, oğlum terörist oldu!

Geceleri tüm yaşantımız gözümün önünden geçiyor, birbir... aynı film gibi. Oğlum bugün 26 yaşında... demokrat bir aileyiz... oğlumuz da bizim düşüncelerimizle yetişti. Evet, okulda da politikayla ilgiliydi... evet, muhalefet yanlısıydı... kim muhalif değildi ki? Yürüyüşler... odasının duvarları bir dönemin siyasi kahramanlarının posterleriyle doluydu: Mao, Che Guevara, Ho Chi Mın... Vietnam. Hepinizin çok iyi bildiği bir posteri anımsıyorum: Vietnamlı bir kız çocuğu ellerini havaya kaldırmış koca cüsseli Amerikalı bir pilota makinalı tüfeği dayamış duruyor. Küçük kız, koskoca dev'i esir almış!

Ya, demek ki olanaksız gibi görünen şeyler, gerçekleşebilir!

O halde herşey çok netti: Bir yanda eşitlik, adalet ve özgürlük! Diğer yanda sömürü! Yani kötülük! Kötülük kaybeder, iyilik kazanır!

Bunlar söz sanatı mı? Populist zafer naraları mı? Evet, ben de aynen böyle düşünüyorum...

Bugün en kolay şey, gözlerimizi döndüre döndüre, o günlerde abarttığımızı söyleyip eleştiri yapmak!..

Galiba hepiniz o günlerde yanılmakta olduğunuzu anlamıştınız, öyle mi?

Hepiniz kafamızı duvara çarpacağımızı öngörmüş müydünüz?

Hepiniz mi?

Ne mutlu size!

Ancak ben, izninizle... Sizlerle aynı fikirde değilim...

Çünkü birkaç gün önce, o herşeyi öngörmüşlerden birinin, ünlü bir "keskin" entellektüelin tartışmasına tanık oldum!

68'deki dalyaraklıkların içine tükürüyordu...

Dalyaraklıklar yaptığımız, doğru... Dedi ki: "Bir sürü küçük Lenin, devrimle oynuyordu!"

Sonra tesadüfen keskin entelin bir fotoğrafını buldum.

Başında miğferi, elinde sopası ve sırtında parkasıyla, Milano Üniversitesi öğrenci komitesinde bir grup kalabalığın arasında: Kır Gerillası-Hoca!

Evet, ona böyle denirdi.

Şimdi herşeyden elini çekti. Üçüncü kanalda kültürel bir program yönetiyor... "Mutfak sanatı"... Köftenin yapılışını öğretiyor bizim Kır Gerillası-Hoca. Bu öğrenci komitelerinden söz etmişken, gösterileri hatırlar mısınız?

Bir sinema makinası olsa size o zamanki birkaç gösteriyi izletirdim...

Daha önceki yıllarda düzenlenen gösterileri de... 60'larda Kuzeyde yapılanları... Genova'dakileri... Liman işçileriyle... işçilerle nasıl bir güç oluşturduğumuzu görmek için...

Varolan gücümüzü...

Ya cenazeler? Cenazeleri hatırlayın... bir yoldaşımız yaşamını yitirdiğinde... gerginlikler, üzüntüler... öfke!

Tabutları ellerde... yumruklar havada... ağlamaktan hiç utanmadan... kızıl bayraklar altında... böyle zamanlarda slogan atılırdı. Öylesine çok bağırılırdı ki... sadece çevredeki yaşlıları ve esnafı ürkütmek için mi bağırırdık, yoksa biz bu söylenen sloganların bilincinde miydik?!

Bugün olsa hapsi boylarsın!

Siz de oradaydınız, değil mi?

Hayır mı?

Yoksa kamuoyunu tedirgin eden sadece oğlumla ben miydim? O görüntüleri düşlemeniz için takılıyorum size... Taşların havada uçuştuğu, yoğun çatışmaların yaşandığı bir eylemin görüntülerini düşleyebilmenizi istiyorum... Ve diğer eylemleri... Olayları düşleyin, burada, kendi şehrimizdeki... Birkaç tanıdık yüzle karşılaşabilirsiniz... belki de... kendi yüzünüzle!

Sakin olun, sakin olun. Sizinle burada dalga geçecek durumda değilim... size bu filmin görüntülerini yansıtmaya başladığım anda... DGM savcısı hemen güzel bir soruşturma açar. Polise bir yazı gönderir, beni apar topar alır tutuklatır.

Şansın varsa beş yıl içinde mahkemeye çıkarılırsın... Benim mafya çetesinden falan olduğumu zannetmeyin!

Sakin olun, telaşlanmayın lütfen...

Konuşup duruyorum ama aklım hep oğlumda... Bana öyle geliyor ki; oğlum herkesin mesajını bıraktığı bir posta kutusu haline geldi. TV izliyorum, gazete okuyorum, insanlarla konuşuyorum... az da olsa hâlâ benimle selamlaşan birileri çıkıyor, bazıları da oğlumun beyninde korkunç bir ur gizlendiğine beni inandırmaya çalışıyor. Ya da, silahlı eylem düşüncesinin hiç kimsenin zorlaması olmadan onun içinde oluşan zehirli bir mantar olduğuna beni ikna etmeye uğraşıyor.

Yavaş yavaş, günbegün, tek başına, mücadeleyi başaramayan, gözü kapalı, et kafalı halk için, Azrail gibi kanatlanıp adalet dağıtmaya koyuldu.

Tek başına! Oğlum tek başına!

Hayır.

Ben kimseyi küçümsemiyorum. Aksine kendi aklım yettiğince soru soruyorum, hatta hak talep ediyorum.

Oğlum tek başına...

Bizden, sizden, onlardan birileri çıkıpta oğlum terörist olduğu için küçücük bir sorumluluk hissettiğini söyleyebilir mi?

Hiç kimse!

Suç kötü yorumlamalarda mı diyelim? Aa-tabii, Lenin yanlış anlaşıldı!

Peki, faşistlere karşı açılmış onlarca yıl süren gülünç davalar hep yüzlerce katliamı örtbas etmek için miydi? Ama inanın ki, katliamların yaşandığı ne kentler, ne meydanlar, ne de sokaklar bu katliamlara ortak olmadılar, olmayacaklar!

Ahlaki çöküntü...

Adaletsizlik, her yerde! Yolsuzluk her yanı sarmış!. Toplumdaki işsizlik... sokağa atılmış binlerce işçi... toplum dışına itilmiş, binlerce genç... zaten hepsi suça teşvik edilmişler!

"Yetti artık... Ne sıkıntı! Bunlar ezbere biliniyor... Ne bu, bir seçim toplantısı mı? Ama tüm bu alçaklıkların, ülkemizde terörizmin doğmasında payı olduğunu, terörü beslediğini ve insanların böyle etkilenmeye başladığını birbirimize fısıldayıp yavaş yavaş beynimizin bir yerine yerleştirmek isteriz belki de".

Eveet!! Ben kabul ediyorum.

Özür dilerim... beni bağışlayın... canınızı sıktığım için, utanıyorum. Ne düşündüğünüzü tahmin edebilirim...

"Zavallı kadın, o da bir ana... bu durumdaki bir erkek evlatla... ondan mantıklı sözler beklenemez... bırakalım zavallı kadın içini döksün".

Yoo! "Zavallı kadın" falan değil... Konuyu değiştirelim. Bana ve oğluma boşverin. Başka bir gençten söz edelim, oğlumun bir arkadaşından.

Akıllı bir gençti, somut olarak politika üretiyordu..

Genç Komünistler Federasyonu aktif çalışanıydı...

Uyuşturucuya başladı.

Ağır.

Eroine.

Tam da mühendislikten mezun olmak üzereydi.

Babasının şirketinde çalışıyordu. Çünkü babası da mühendisti. Herşey mahvoldu!

Bu olayda da mı Lenin yanlış anlaşıldı?

Günde iki gram eroin alıyor.

Mühendis baba, oğlu eroin krizine girdiğinde kesici bir aletle kendini öldürmesin, hırsızlık yapmasın, cinayet işlemesin diye arabasına atlayıp eroin bulmaya gidiyor...

Bölgelerindeki tüm satıcıları tanıyor...

İki ay önce de üzerinde mal bulunduğu ve uyuşturucu ticareti yaptığı gerekçesiyle tutuklandı... yüz kızartıcı bir yasa maddesiyle... O, mühendis baba! Ama hiçbir şey ve hiç kimse onun umurunda değildi!

Düşünün ki onlar bir aileydi ve ailesinin adı lekelenmesin diye canını bile verirdi... şimdiyse hiç. Ahlâksız ve ilkesiz bir şekilde uyuşturucu bağımlısı oğlunun hizmetinde bir paçavra! Önceleri terörist bir evlada sahip olmanın ne olduğunu bilmediğimden konuşur dururdum: "Onların yerinde olsam, oğlumu bir sandalyeye bağlar, çekiçle kafasını parçalardım! Bir de oğluma eroin arayıp, bulacağım öyle mi! Kabahat hep büyüklerde, yüzleri hiç tutmuyor! Çocuklarının üzerine titriyorlar, onları fazlasıyla şımartıyorlar".

Birkaç gün önce o çocuklardan birinin annesiyle karşılaştım. Çaresizliklerimizden söz ediyorduk. Dedi ki: "Size bir şey diyeyim mi? Ondan nefret ediyorum. Hiç olmazsa sizinkinin bazı inançları var... Benimki sadece eroine ve şırınganın açtığı deliğe inanıyor..."

"Şaka mı ediyorsunuz, hanfendi, benimki korkunç

bir durumda! Oğlum çılgın bir ütopyanın peşinde, ateş ediyor, öldürüyor... Oğlunuz sadece kendine zarar veriyor, kimseyi öldürmüyor ki!"

"Öyle mi sanıyorsunuz? Eşimle ben yaşıyan iki insan gibi mi görünüyoruz? Bizi bu duruma soktuğu için kimse oğlumu tutuklamayacak tabi ki... Şu halimize bakın. İki solucan gibi kaldık. Ah, bunları bilseydim, daha karnımdayken öldürürdüm... kürtaj olurdum... Lanet olasıca!"

Buz gibi bir sesle aynen bunları söyledi.

"Lanet olasıca!" "Yemin ederim ben de! Bir çocuğum daha olacağını bilsem... doğurmaktansa, öldürürüm!"

Çocuğumu bulabilmek için Trani'ye gittim... Hani o teröristlerin kaldığı modern cezaevi var ya... Nasıl öfke doluydum! Tek bir damla gözyaşımı göremeyeceksin oğlum. Hatta sana şöyle diyeceğim: "Fanatik... sonunda istediğin oldu işte!"

Ne üzüleceğim, ne de acıyacağım! Çünkü oğlumun "Yoldaşları" tarafından öldürülen polislerden birinin cesedini görmeye gittim.

Evet, cenazenin yanına girdim. Çünkü eğer ona yakından bakmaz, dokunmaz onu hissetmezseniz sonradan yakınmak çok kolay olur.

Cezaevine vardım. Yiyecek ve giysi dolu iki valizim vardı... bir kapıya geldim. "Malesef bayan, 90. maddeye göre içeri hiçbir şey sokamazsınız."

İçeri eşyalarını sokmak için ısrar eden terörist yakınları vardı, anneler, eşler... içlerinden biri, Jandarmaya fena bağırdı: "Oğlum terörist değil... Oğlum solcu bir militan!"

O an öylesine sinirlendim ki, tartışmaya başladım. Sonra bu bayanı, savcının özel izni olmasına rağmen geri gönderdiler.

Oğlu da oradaydı ama yapılacak bir şey yoktu. Annenin geri dönmesi gerekiyordu.

Oysa benim geçmeme izin verdiler, bir odaya girdim. Bir kadın denetçi vardı, her yerime dokundu... eteğimi kaldırdı... "Soyun" dedi.

"Nasıl?"

"Anal ve vajinal arama. Madde 90".

"Üzerimde hiçbir şey yok. Zaten az önce dedektörle aradılar. Çizmelerimi bile çıkarttım... üzerimde hiçbir şey yok inanın... bana bunları yapmayın... beni küçük düşürmeyin... siz de kadınsınız... lütfen".

"Madde 90 ya soyunursun, ya gidersin".

İşte, olan oldu, lütfen o anı düşleyin.

"Peki soyunuyorum, aynı zamanda düşünüyordum da... olanları daha sonra bildirmeyi... gazetelere yazmayı..." gülmem geldi.

Hangi yayın organı bu olaydan tek bir satır söz edebilirdi...

İtalyanların yüzde 65'inin ölüm cezasını onayladığı bir teröristin annesiyim.

Bacaklarımı açtım ve kendimi bıraktım.

"Çantanı dolabın üzerine koy... saçlarında toka varsa çıkar, zincir, saat, sigara ve anahtarını da çıkar koy. Şöyle geç".

Geçtim: Koridorlar, demir kapılar, anahtarlar... demir kapılar, anahtarlar... makinalı tüfek, demir kapılar, makinalı tüfek... bunca demir yığınını bir arada hiç göremiştim.

Sonunda boydan boya kalın bir cam bölmeyle ortadan ikiye ayrılmış bir odaya girdim. Camın her bir metresi demir parmaklıklarla ayrıca bölümlere ayrılmıştı.

Bir yanda kadınlı-erkekli tüm tutuklu yakınları, bir diğer yanda tutuklular... hepsi birbirine sesini işittirebilmek için bağırıyorlardı.

"Oğlum nerede? Geçebilir miyim... afedersiniz..."

Hemen nerede olduğunu anladım.

Orada, o boş duran bir metrelik cam bölmenin arkasında.

İlerliyorum.

İşte o.

Ona bakıyorum, bakıyorum. Onu yüzünden değil, üzerindeki kazağından tanıyabiliyorum. Yüzünde şişlikler... dayak yemiş... elleri cebinde, ellerini cebinden çıkarmadı... Nedenini daha sonra anladım. Bir işkence sırasında ellerini yakmışlar. Bu mu benim oğlum? Ona kaç yıl verecekler? Yirmi... otuz... yetmez mi? Soruyorum kendime; o halde neden tecrit odası, neden devamlı cezaevi değiştiriliyor, dayak atıyorlar, neden işkence, neden cam bölme, neden anal-vajinal arama...

Neden onu hemen yok etmiyorlar, yakaladıkları anda: BAM! Beynine bir kurşun, yallah.

Ah! Olamaz... Biz demokratik bir ülkeyiz...

Sözde. Almanlardan iyiyiz ama, onlar terör suçlularını Stammheim Cezaevi'nde öldürdüler...

Oğluma bakıyorum, tek bir sözcük etmiyoruz.

Bu sağır edici gürültüde bir yararı da yok zaten. Bize tanınan süre boyunca bakışıyoruz. Kırkbeş dakika.

Bu benim oğlum olabilir mi? Cam bölmenin ardındaki...

Doğduğunda da cam bir bölmenin ardındaydı, küvözde.

Oğluma bakıyorum ve hep küçücük görüyorum onu, gelişkin bir erkek olduğunu düşünmek yoruyor beni.

Rüyalarımda da, hep bebeklik halini görüyorum. Geçen gece rüyamda, mahkemeye götürürlerken gördüm. Ellerinden tutan iki jandarmanın arasında salona

geliyordu... Sanki en fazla beş yaşında gibiydi... Beni görünce gülümsedi... Sonra ağlamaya başladı. Korkunç, dur durak bilmeyen bir ağlama."

Yargıç dedi ki; "Bak hanım, bu çocuğu sustur, yoksa mahkemeye ara vermek zorunda kalacağım".

Bebeğimi kollarıma verdiler, beni de o mikrofonlu tanık sandalyesine oturttular. Çok duygulanmıştım.

"Bize yardımcı olmalısınız, bayan!"

"Ben mi?"

"Evet, oğlunuzu ikna edin de, pişman olduğunu söylesin."

"İyi de, oğlum zaten pişman oldu. Onu tanırım... Pişman oldu."

"İyi. O halde ne biliyorsa söylesin. İsimler, soy isimler, adresler..."

"Ama oğlum Kızıl Tugaylara yeni girmişti, katıldığı ilk eylemde buydu. Hiç kimseyi tanımıyor ki."

"Yazık! O halde otuz yıl yiyecek. Bakın, Kızıl Tugaylar çetesini organize eden, gönüllü militanlar kaydeden hangi bacak, hangi kafaya ateş edileceği emrini verenler bu yeni pişmanlık yasasının avantajlarından yararlanır. Oğlunuza gelince; burada isim listesi var... hepsini tanıması gerekmiyor... sadece adının geçtiğini duymuş olması yeter, emin değilse de önemli değil! Onları tutuklarız.. mahkemede ne olduğu anlaşılır!"

"Mahkemede ne olduğu anlaşılır da ne demek? Bunun anlamı suçsuz ve masumların içeri atılması demek oluyor... Ortamı bulandırmak, kafaları karıştırmak yani..."

"Kafaları karıştırmak" gibi büyülü bir sözcüğü nereden düşündüm diyeceksiniz; bunun nedeni, rüyamda yargıçların kürsüsünden yükselen yoğun sisler olmalıydı...

"Ne oluyor, bir suikast mı yapıldı?"

"Hayır, yok bir şey! Sadece sis... Termosifonun sübabı boşalmış".

"İmdaat! Oğlumu kaybettim!"

Jandarmalar üzerime atılıyor. "Bebeğin nerede hanım? Ondan sen sorumlusun... Senin gözetimindeydi!"

Elimle yoğun sisi dağıtmaya çalışıyorum.

"İşte buldum onu yargıç bey! Yo, ama bu benim oğlum değil! Eroinman genç... kan içinde! Tüm vücudunda yanıklar var. Ne oldu sana?"

"Bana işkence yaptılar! Her yerimi yaktılar, hayalarımı bile... Bana bunu yapan beş polis hakkında suç duyurusunda bulunacağım."

"Sus! Sus!

İşte, oğlum sayın yargıç, oğlumu yakaladım. Devlet ve sivil tüm kurumlarına güvenen demokrat bir yurttaşın görevini yerine getirdim. Onu size teslim ediyorum sayın yargıç...

Ahhh!.. Üzgünüm... Onu çok sıktım!

Boğazını sıktım!

Öldü!"

1980 MİLANO

AÇIK AİLE, NEREDEYSE ARDINA KADAR AÇIK

KİŞİLER:

ANTONIA (Karı),
BİR ADAM (Koca),
PROFESÖR (Sevgili).

(Orta sınıf bir apartman dairesinin içi: Divan üzerinde bir etek, koltuklar, lambalar, teyp, sandalyeler v.s. Divanın önünde, boyu kısa ama uzunluğu 2 metreyi bulan bir masa vardır. Sahne önünde bir pencere bulunmaktadır. Sahnenin sağ kenarında, bir koltuk değneği durmaktadır. Olanak varsa, seyircinin görmeyeceği bir yer olmalıdır. Başlangıçta sahne tamamiyle karanlık. Sadece adamın-kocanın başını banyonun yarı saydam camından sızan ışığın aydınlattığı kadarıyla görebiliyoruz. Kapı içerden kilitli.

Adam çok sıkıntılı.

Konuşma sırası kadına geldiğinde, köşede üzerinde pantolon, gömlek ve bir kazak olan kocanın aksine, kadının oval bir aydınlatması vardır.

Her iki oyuncudan biri oyununu tamamiyle bitirdiğinde, ışığı söner ve diğer oyuncunun ışığı yanar.

ADAM: Saçmalama Antonia... çık dışarı... konuş! Ne dolaplar çeviriyorsun? Dinle, belki haklısın, suçluyum... ama lütfen dışarı çık... aç şu kapıyı! Konuşalım, değil mi? Allahım ne diye böyle ortalığı velveleye veriyorsun ki? Mantıklı insanlar gibi sorunlarımızı çözebiliriz, öyle değil mi?

(Anahtar deliğinden bakar). Sen sorumsuz delinin birisin, evet işte busun sen!

ANTONIA: Banyo denilen o odada kapalı olan sorumsuz

deli benim. Diğeri, bana bağıran, saçmalama diye yalvaran da kocam...

ADAM: *(Kadın banyodaymış gibi konuşur)* Antonia, dışarı çık, yalvarırım!

ANTONIA: Mideme çeşitli haplardan bir kokteyl yolluyorum: Magadon, Roipnol, Optalidon, Femidol, Veronal, Cibalgin, parçalanmış 18 Gliserin fitili, hepsini yutuyorum...

ADAM: Antonia, bir şeyler söyle...

ANTONIA: Kocam ambulansı çağırdı bile. Az sonra gelecekler... Kapıyı kıracaklar...

ADAM: Acil servisdekiler neredeyse gelir. Kapıyı aşağı indirecekler. Allahım! Bu bir ay içinde üçüncü!

ANTONIA: Beni en çok çıldırtan, kurtarmaya çalışırken midemi yıkadıkları o alet. Boğazıma sokulan o boru... günlerce süren sersemleme... eve gelen insanların bakışlarındaki şaşkın ifade... kaderci bir biçimde bir ruh doktoruna gitmem için sıkıştırmaları... pardon, analiz uzmanına... ağzında piposuyla beni iki saat çıt çıkarmadan izleyip sonra ansızın "ağlayın, bayan ağlayın" diyen biri...

ADAM: Antonia, bir şeyler söyle, hiç olmazsa bir gürültü çıkar. Böylece nasıl olduğunu anlarım. Şimdi gidiyorum ve beni bir daha göremeyeceksin! *(Anahtar deliğinden bakar).*

ANTONIA: Gerçeği söylemek gerekirse ilk kez ölmeyi istemiyorum.

ADAM: Sarı hapları yutma! Onları astım için kullanıyorum!

ANTONIA: Bundan önce de pencereden atlamayı denedim, kocam beni havada yakalayıverdi... *(Kadın sahne önündeki pencereye doğru koşar, korkuluğa çıkar, adam ayak bileğinden yakalar. Full ışık).*

ADAM: Yalvarırım in oradan... tamam haklısın, ben itin biriyim. Ama söz veriyorum, bir daha seni buna benzer bir duruma düşürmeyeceğim...

ANTONIA: Bana ne bunlardan. Ne sen, ne uydurduğun masallar, ne de aptal kadınların hiç umurumda değilsiniz!

ADAM: Şey, demek akıllı olsalardı onlarla anlaşabilirdin, öyle mi? İn... konuşmalıyız... in şurdan.

ANTONIA: Hayır! Kendimi aşağı fırlatacağım, aşağı atlayacağım.

ADAM: Hayır!

ANTONIA: Evet!

ADAM: Bileğini kıracağım!

ANTONIA: Bırak beni!

ADAM: Kırıyorum!

ANTONIA: *(Müthiş bir haykırış)* Ahhhhh! *(Seyirciye dönerek)* Ayağımı gerçekten kırdı, bu budala! *(Pencereden iner. Kocası ona koltuk değneklerini verir).* Bir ay alçılı ayakla! Ayak alçıda ama hayattaydım! Herkes "Kayak yaparken mi düştün?" diye soruyordu. Nasıl öfkeleniyordum. *(Topallayarak, değneğini masaya dayar ve başka bir yerden bir tabanca çıkarır).* Bir keresinde de kendimi tabancayla öldürmeyi denedim...

ADAM: Hassiktir, dur! Henüz ruhsatı yok. Beni tutuklatmak mı istiyorsun?

ANTONIA: *(Sahne aksiyonundan çıkıp, seyirciye dönerek)* Ölmek istememin nedeni hep aynıydı: Kocam artık beni arzulamıyordu.. sevilmiyordum! Ve kocamın her yeni ilişkisini öğrendiğimde kıyametler kopuyordu. *(Tabancayı şakağına dayar).*

ADAM: *(Tabancayı kadından almaya çalışır)* Anlamaya çalış, diğerleriyle bir anlık seks duygusunun tatmini, hepsi bu...

ANTONIA: *(Kurtulmaya çalışırken)* Yaa, benimle olunca seks bile kalmıyor ama!

ADAM: Seninle başka... sana büyük saygı duyuyorum!

ANTONIA: *(Direnmeyi bırakır, uzlaşmacı bir şekilde)* İyi, demek saygı duyuyorsun! Bir kadınla bir erkek arasın-

da en önemli şey nedir sence? Saygı değil mi? Kıçına sok onu sen!

ADAM: Oooo!

ANTONIA: *(Seyirciye)* Evet, böyle durumlarda çıldırıyorum... ama beni en çok çıldırtan da kocamın basitlikleriydi. Hayır, böyle sürüp gidemezdi, benimle *uzun* süredir sevişmiyordu...

ADAM: Her şeyi açıklamakla ne zevk alıyorsun bilemiyorum.

ANTONIA: Canını sıkıyor öyle ya... *(Seyirciye)* Önceleri hastalandı, tükendi sandım. *(Pencerenin önünden geçmek ister, kocası onu durdurur).*

ADAM: *(Heyecanlı)* Dikkat et, boşluk var!

ANTONIA: Delirdin mi, burada sahne önü var.

ADAM: Evet ama sahne burada bitiyor. *(Pencereyi gösterir)*

ANTONIA: Tabii, ama ben rol yapmıyorum, kendi öykümü anlatıyorum... canlandırdığım kişilikten sıyrılıp, sahneden dışarı çıkabilirim. Nereye istersem giderim. Sözümü kesme! Onlarla konuşuyordum. *(Seyirciye)* Onu bunalımda sanıyordum. Sonra birde baktım ki, gayet yoğun bir cinsel yaşamı varmış. Kadınlarla doğal olarak... ve ne zaman umutsuzluğa kapılsam: *(Kocasına döner)* "Niye benimle sevişmiyor, beni arzulamıyorsun" diye sorsam *(Seyirciye)* o hemen konuyu değiştiriyordu.

ADAM: Ben mi konuyu değiştiriyordum?

ANTONIA: Elbette sen. *(Seyirciye)* Hatta bir keresinde olayı politik nedenlere bağladı.

ADAM: *(Pencere pervazına oturup ayaklarını sallandırır)* Ben mi?

ANTONIA: *(Korkuyla)* Dikkat et, boşluk var!

ADAM: Rol yapıyorum...

ANTONIA: Hayır sen yapmıyorsun. Sen 4. kattasın. *(Adam pencereden iner. Kadın seyirciyle konuşmasını sürdürür)* Evet, suçu politikaya atmayı denedi... sahneyi ta-

sarlayın.:. yataktayız... karanlık... "Niçin benimle sevişmiyorsun?" "Anlamaya çalış... yapamıyorum... çok uğraşlarım var... İtalya gitti gider... aşırı tüketim..."

ADAM: Tüketimi de ben yaratmadım ya... bu yaşanan bir gerçek. Pek çoğumuz mücadeleden yenik düştüğümüzden eziklik hissetmedik mi? Boşlukta kalakaldık öylece... çevrene bak ve ne gördüğünü söyle. İlgisizlik, kopukluk...

ANTONIA: Aferin sana! Demek ki politik kavgada yenik düşenler, ailesini ve çocuklarını bırakıp, ekolojinin fanatik yeşiliyle uğraşıyorlar. Kimi bürosunu terkedip vejeteryan restoranı açıyor, kimi karısını terkedip kendi kullanacağı bir kerhane açıyor. Bunların hepsi polikitanın suçu tabii!

ADAM: Evet, aptalca bir eğlence, bunun bomboş bir düzüşme kolleksiyonculuğu olduğunu kabul ediyorum... ama inan, seninle başka... *(Kadına aşk dolu sokulur)* sensiz yapamayacağım, tek kadın sensin!!... Dünyada sahip olduğum en tatlı kadınsın... sığanağımsın benim... sen tıpkı... annem gibisin...

ANTONIA: *(Çığlık atarak)* Annen! Biliyordum! Annen! Beni terfi ettirdin! Sağ ol canım! Karılar, devlet bakanlıklarındaki bürokratlar gibidir tıpkı. İşe yaramadıklarında terfi ettirilirler. Bazı yararsız kurumlara başkan seçilirler: "Fahri annelik" Hayır canım, ben o gelip geçen sevgililerden biri olmayı yeğlerim. Yatağa atılan... arzulu... sana sıcak çorba pişirmek umurumda bile değil... şefkat yuvası anne! Ne kadar aşağılayıcı kaba olduğunun farkında değil misin? Nasıl da gururumu kırıyorsun. Neyim ben? Helaya atılacak eskimiş bir çift terlik mi? Anne! Bana bak, dilediğim ve istediğim gibi erkekler bulabilirim ben de. *(Adam sadece gülümser)* Bu kocalığından emin gülüşünün sonu geliyor artık. Ben sana gösteririm. Başına ne işler açacağım. Evet, hem

de işyerinin önünde... elime pankart alıp kaldırımda bir aşağı bir yukarı turlayacağım... Pankartta şöyle yazacak: Mühendis Mambretti'nin yıkanmış, parfümlenmiş karısı özel indirimle sunulur: İşçi Yardım Derneği, Milli İşçi Yardım Kurumu ve İtalyan Kültürü'nü Kalkındırma Derneği ÜYELERİNE SÜPER İNDİRİM YAPILIR!

ADAM: İşte, senden ancak bu beklenir. Benim onurlu dakikalarımı, içten aşk duygularımı böyle aşağılıyorsun... ben açılmaya... konuşmaya çalışıyorum... *(Bunu söylerken, Antonia'ya yaklaşıp silahı elinden almaya çalışır)*

ANTONIA: O halde niçin konuşmuyorsun? Açıkla! Sana ne oldu böyle? Niye birbiri ardına kadınları beceriyorsun... anlat bana... AIDS kapacaksın! Bırak şu silahı söz, kendimi öldürmeyeceğim...

ADAM: Şeref sözü mü?

ANTONIA: Şeref sözü, kendimi öldürmeyeceğim... Canım istemiyor artık. *(Adam bırakır)* Düşüncemi değiştirdim... seni öldüreceğim! *(Silahı adama çevirir)*

ADAM: Bırak şakayı!

ANTONIA: Şaka falan değil! *(Kocasının başına yakın bir yere ateş eder)*

ADAM: *(Şaşırır)* Çıldırdın mı? Ateş ettin. Az daha bana isabet ediyordu. Benim rol yapma şansım hiç olmayacak mı?

ANTONIA: Sus! Ellerini kaldır! Yüzünü duvara dön! Öylece kal... onlarla konuşacağım. *(Seyirciye gösterir)* Seni iki dakika sonra öldüreceğim. *(Tekrar seyirciye döner. Silah hep kocasına yöneliktir)* Ve günün birinde kocam karşı atağa geçti.

ADAM: *(Elleri havada)* Yaşantımızın bir işkembeye dönüşmemesi için ne yaptın ki? Ve ne zaman ben tepki gösterip, heyecanları aile ortamı dışında aradımsa... arzuları... istekleri... değişik maceraları... sen beni anlamak için ne yaptın?

ANTONIA: Ama sevgilim, heyecanlar aradığını neden hemen bana söylemiyorsun? Neden onu... "aile dışında" arıyorsun... Ben onu sana aile içinde sağlarım... heyecanlar... öldürürüm seni... ben nerede olduğunu biliyorum. *(Aniden cinsel organını hedefler, seyirciye dönerek)* Ne anlatıyordum? Kocam bana karşı saldırıya geçti. Ama hiç bir soruna çözüm bulunamadı: Sen ve ben daha açık konuşmalıyız... İlişkimiz sadece kültürel tavrımız değiştiğinde kurtulacaktır. Kötü ahlakçılık, burjuva anlaşmalarının sahtekârlığı... bunlar üzerine çözümler aradı.

ADAM: Elbette! Sadakat yararsız, çağ dışı bir tavırdır! Kapalı çift, kapalı aile düşüncesi ataerkilliğe ve büyük ekonomik çıkarlara bağlıdır... *(Yaklaşır)* Yani senin asla anlamak istemediğin şey, benim bir kadınla ilişkiye girerken, aynı zamanda seninle dost kalabileceğimdir. Sana sevgi duyuyorum... şefkat, her şeyden önce de saygı.

ANTONIA: Bunların hepsini tek başına mı düşündün, yoksa hükümetle bir toplantı mı yaptın? Üç dakikada 28 tane adilik sıraladın. Arkadaşlık... saygı... sen bu duyguları git babaannene armağan et. Ben aşık olmak istiyorum... çılgın... yatağa atılmış... Burama kadar çürük içinde yataktan kalkmak istiyorum... dostluk, saygı, itibar yeter! Bu açık aileyi terk edelim. Böyle kalamam. Bu yapıma uymaz. Ben eldeki malım nasılsa... ben bir "yengecim" sevgilim, bir "yengeç". Aptal bir burç. Kendimi şimdiden görür gibiyim... kapı çalıyor... açmaya gidiyorum. Kim o? Ah kocam. "Selam canım... Bu güzel kız da kim?" "İzninle canım: Karım, nişanlım." "Ne sevimlisin böyle. Kaçıncı sınıftasın canım? Buyrun içeri, yemek hazırdı zaten. İşte burası da sizin yatak odanız... yani aslında bizim olur da. Ama sen rahatına bak. Ben yokmuşum gibi. Ben dizimi ağ-

zıma kadar çekerek divanda kıvrılır uyurum. Siz horuldayın... bağırın... ben kulaklarıma pamuk tıkarım... Bu mu istediğin? Ben yokum! Açık aile şişirilmiş bir balondur! Pek çoğu da sönüp gitti.

ADAM: Kimin umurunda... şu anda sönüp gidenleri, pişmanlık duyanları boş ver. Biz kendimiz için yeniden tasarlamaya çabalamalıyız.

ANTONIA: Açık aileyi tasarlamak mı? *(Silahı yöneltir)* Geberteceğim seni. *(Seyirciye)* Sonunda beni ikna etti. Evliliğimizi, arkadaşlığımızı, özelimizi kurtarmak için yatağımızı başkalarına teslim etmemiz gerekiyordu. *(Pencerenin önüne oturur, silahı yukarı dayar. Koca gazete okumaya başlar)* Çocukların sorunları ne olacak... Kocam "çocuklar anlayacaktır" dedi... en inanılmazı 24 yaşındaki oğlum Roberto bu konuda bana cesaret verdi. "Anne, yetti artık, böyle sürdüremezsiniz. Anne sen, babamın bir parçası gibi yaşamını sürdüremezsin. Sana ait olan yaşamını, özerkliğini kurmalısın. Babam başka kadınlarla gidiyor. Sende bunu yapmalısın, ihanet için değil, ama kendi sağlığın, doğrun adına ve insanca bir şey olduğundan... kendine bir erkek bulmalısın..." *(Napolitan aksanıyla)* "Roberto, oğlum ne diyorsun sen?" Niçin Napolitan konuşmuştum bilemiyorum. "Kes anne! Evin azize Meryemi değilsin. Babamdan daha genç sevimli birini bulabilirsin. Belki, bir yoldaş olabilir... sosyalist, böylece sonsuz bir birliktelik doğabilir... Hiç olmazsa çaba göster, anne! Ben sana yardımcı olacağım, anne!" Bu anneyi duyunca daha fazla direnemedim ve denedim. *(Pencerenin önünden kalkıp, sahne önüne yönelir)*

Birinci kural: Koltuklarında oturan bayanlar, bu andan itibaren notlar almaya başlayın... hiç bilinmez... deneyimlerim bir işe yarıyabilir... diyorum ki, birinci kural, evden dışarı fırlamak! bunca gurur kırıcı ve

umutsuz yıldan sonra.. Gözyaşı vadisini terkettim, kendime başka bir ev tuttum. Evlilik yıllarıma ait tüm giysilerimi aldım ve fırlatıp attım! Gardrobumu yenilemek için fırladım... Bir giyim mağazasına gittim... çalışanların hepsi İngilizce konuşuyor... *(Konuşmasını sürdürürken banyoya girer)* Kendime daracık pantolonlar... pileli etekler satın aldım... pedikür yaptırdım. Saçlar Punk! Reklamlardaki kadınlar gibi olmuştum! Gösterişli bir makyaj yaptım. Menekşe moru! Müthiş olmuştum! *(Sahneye girer. Üzerinde bir gömlek, siyah çoraplar ve kas koruyucu yarım yün çoraplar vardır)* Sonra yürüyüş de... Evet, çünkü bazılarımız artık sevmeyen bir koca karşısında neye dönüştüğümüzü bilirsiniz. Hüzünlüüü, çirkiiiin! Ağlamaklııı... hatta biraz kambur kadınlar oluruz! Örneğin ben kalçalarımın olduğunu tamamiyle unutmuşum... terkedildim evet, ama benim de kalçalarım vardı herhalde. Onları kullanmıyordum... kırıtarak yürümüyordum... düşecekmiş gibi yürürdüm, kurutulmuş bir morina balığı gibi.. Böyle! *(İleri yürüyerek gösterir)* Mafsalları tutulmuş bir deve! Sonra neden bilmem, hep yere bakardım... Niye acaba? Belki de uğur parası bulurum umuduyla... Ama boş! Sadece köpek kakaları! köpekler ne çok kaka yapıyorlar! Ne kötü bir dönemdi... Oğlum sürekli çevremde dolaşıp, değişimlerimi izliyordu... Çok mutluydu: "Aferin anne, iyi gidiyor... saçını, gardrobunu değiştirdin... ama şişmansın anne, zayıflamalısın anne... iştah açıcı olmalısın". Ve ben "Neyim ben, penç tavuğu mu?" deyip, ekmek ve suya talim etmeye başladım. Oruç tuttum. Kendime gülüyordum, Gandhi gibiydim. Aç! Sonra, koşu. Footing! Bu lanet olası footing! Kim çıkartmış ki? Deli gibi koşuyordum, sabah... öğlen... parklarda... benim gibi aç, bir başkasıyla... dinlenme aralarında... çalıyordum... Ah canım ne tatlısın, ne yi-

yorsun bakayım? Hoop... çocukların ikindi kahvaltılarını! Nutella'yı açtım! Ne kadar güzel çikolata ezmesi bu! Sonunda zayıfladım, oğlum buraya geldi... Ben bir kompliman umudu içindeyim. "Dön şöyle anne." Ben döndüm, o, "Anne etlerin sarkmış, bu kadar yeter, yeter" dedi. Anlarsınız ya kızlar: 38'inden sonra sarkık kalçaları önlemenin zorluklarını!

"Oğlum, sarkan etlerim için ne yapmalıyım?", "Düz yürü" her gün böyle... *(Yürür)* Büyülü bir krala benziyordum. Sonra: Kalçaları sertleştirmek! Cimnastik... Böyle çok gülmeyin hanımlar... yarın sizi de böyle sokakta yürürken görebilirim... Ve eğil-kalk. Kondüsyonu çok sağlam reflekslerim olmuştu. Bir dakika fazla zamanım olduğunda Hop! Alışverişe çıkıyordum. "Bir kilo parmican peyniri" Hop! "Nereye signara?" Buradayım, buradayım. Kalçalarımı sertleştiriyorum... Marketçim tasalanıyordu... ama bana hak veriyordu... "Kalçalarınız bugün ne durumda, signora?" "Daha iyiler, sağolasın". Eh, böylece, zayıfladım, taş gibi oldum, ama... yine de kimseyi bulamadım. Niye bilmiyorum... pek hoşlanmıyordum... kimse bana bakmıyordu! Saydam gibiydim! Böyle dönemler olabilir, değil mi? Siz de denemiş miydiniz?.. Hiç kimseyle, hiç kimseyle denemedim! Oğlum, "Anne, elbette, kimseyi bulamazsın, için gerili yay gibi... gevşemelisin, yumuşatmalısın kendini... sunmaya hazır olmalısın anne. Arkadaşlarınla akşam yemeğe çıktığında, çevrende bir bakış yakalamalısın" diyordu. Akşam yemeklerim böyle geçiyordu. *(Birilerini görmek ister gibi mim yapar)* Aynı şekilde yine bulamıyordum. Sadece bu da değil, ısrarla baktıklarım korkuyorlardı. "Bana niye öyle bakıyorsun, kafan yerinde değil galiba", "Hayır, yok, bir şey..." Ölmek istiyordum. Size anlatamayacağım kadar kötü bir dönemdi. Sonradan birilerini sevebileceğimi hissettim. 80 ile

94 yaşındaki erkekleri. Mahallemdeki tüm yaşlıların benim için ağızlarının suyu akıyordu. Gençler de... gencecik... Oğlumun yaşıtları: 24 yaşındakiler. Ben de ne arıyorlardı? Ödip ilişkisiyle ikinci bir anneyi mi? Haydi! Çift katlı paranoyak olmuştum. Sadece bir defa maceram oldu. Ne macera! Bir delikanlı vardı... Oğlumun okul arkadaşı... eve gelir giderdi... ilkokuldan beri... ödev yapmaya... kahvaltı etmeye... sonra orta, lise, üniversitede de devamlı geldi. Sonra mezun oldu ama eve kahvaltıya gelmeyi sürdürdü. Bir gün yine mutfakta ona kahvaltı hazırlıyordum. Arkamda... oradaydı, masaya oturmuş... ansızın, mutfağımda... küçücüktü... bir şey hissettim? Feeling. Bir şey: "Ormanın dirilişi! Madonna aşkına! Döndüm ve onu gördüm. Olağanüstü! Yakışıklı! Nasıl yakışıklı! Çok yakışıklı! Orada beni mahzun bir şekilde gözlüyordu... O masmavi gözüyle... hayır, gözleri iki taneydi... benim ifade tarzım böyledir, mavi göz. Bana öyle bir bakışı vardı ki, kendimi şey hissettim... Sanki oğlanın başına bir felaket gelmiş gibi elimde güzel, çekici bir sandviçle ona doğru yaklaştım. Oğlan sandvici tutarken, eli elime değdi... Ben "Ne yapıyorsun?" dedim. Orada kalakaldı. Elimi çekmedim. Sandviçten ısırdı ve ağzı dolu "Seni seviyorum" dedi. Ben "Ne diyorsun" dedim. Mutluydum tabii! "Seni seviyorum, seviyorum, seviyorum... İlkokuldan beri", "Neden daha önce söylemedin?" "Doğru değil, bunu şimdi sizi güldürmek için söyledim." Müthiş olay çıkarttım. "Bana böyle bir şey söylemek için, kimden cesaret aldın? Annen yerindeyim. Utan. Defol bu evden. Yeter artık, sandviç falan yok!" Zavallı çocuğu kovdum... Nasıl üzgündü! Asla teslim olmadı... Sürekli telefonlar ediyordu. Deli gibi aşıktı! Ağlıyordu, inliyordu... Ne acı. Size ne diyebilirim? Bu zavallı çocuğu böyle ağlar inler gördükçe... ben de bir anneyim. Daha çok dayanama-

dım. Güzel bir günde dedim ki: "Ağlamayı kes!" Ona bir randevu verdim... Çok uzak bir yerde... "Yarın üçte görüşelim. Mezarlıkta" Evet... çok güzel küçücük bir barı var... cenaze törenlerinden sonra hep oraya giderim... beyaz gece... aşkın yaşı yoktur. Yerinden çıkacakmış gibi çarpan yüreğimle bara geldim. O daha önce gelmiş, beni beklemekteydi ve beni görünce gülümsedi... Bir ağızda bu kadar dişi bir arada hiç görmemiştim... Timsaha benziyordu. İçimden "Isır beni, ısır beni" demek geçti ama sustum. Oturdum, garson geldi: "Signora, ne alırsınız? Ya oğlunuz?" Ölmek istedim! Neden daima aile tespiti yapmak isterler? Onlara ne? "Bana çift nane likörü... Ona gazoz, biberonlu olsun." Birden rahatsızlandığımı bahane ederek, eve döndüm.

ADAM: Yani kısaca tam bir şenlik!

ANTONIA: *(Seyirciye)* Oysa bu kocam olacak adamı, benden "Açık eş, git rahatça ilişkiye gir" onayını aldıktan sonra bir görmeliydiniz.

ADAM: *(Seyirciye)* Ah, evet. Açık aile'nin yararı. Artık suçluluk kompleksinin ezikliğini duymuyordum. Özgürdüm!

ANTONIA: *(Seyirciye)* Özgür. Yürürken yere basmıyor, uçuyordu! Ben giderek daha paranoyak oluyordum. O ise yine karmaşık serüvenlerle doluydu. Hepsini anlatıyordu.

ADAM: Afedersin ama bana hep "Anlat, anlat" diyen sen değil miydin?

ANTONIA: Evet, ben mazoşistim. *(Seyirciye)* Bu sırada kocamın 28 yaşlarında, güzel değil ama akıllı, cüretkâr bir kızla ciddi sayılabilecek bir ilişkisi oldu. 68'lerin solcu entellerine benzer biri...

ADAM: Niçin küçümser bir tavırla söylüyorsun?

ANTONIA: *(Kocasına)* Entellektüelleri küçümsemek mi? Onurlanmıştım... beni kültüre boğmuştu! Mutfağımı

çok severdi... yerdi, yerdi... ama nasıl yemek yerdi! Bu entellektüeller kadar yemek yiyen başkasına rastlamadım daha.

ADAM: Çok kötüsün!

ANTONIA: *(Kocasına)* Evet, kötüyüm... boynuzlardan başımı kaldıramıyorum. Bırak biraz da kötü olayım. *(Seyirciye)* Kocamla olan ilişkisinde talepleri benimkinden çok farklıydı. Kocama baskı yapmıyordu. Yaşamında bir başka erkek daha vardı. O erkeğin de bir başka kadınla ilişkisi... bu başka kadın bir erkekle evliydi... erkekte... her neyse, açık ikililer zinciri... zor iş doğrusu. Kocam ev dışında çok faaldi yani... evde sadece yemek yerdi, yetmez mi? Bütün bunların arasında çok tatlı bir kızla bir serüveni oldu. Duba gibi bir şey... sürekli dondurma yerdi, kışın bile... kız okuluna giderdi, kocam da ödevlerine yardımcı olurdu. *(Hafif gülümser)*

ADAM: *(Seyirciye)* Evet, oyun gibiydi. Kızla oyun oynuyordum.

ANTONIA: *(Seyirciye)* Doğru, oyun oynuyorlardı... çarşafın altında gizlenip... Ceee! Saklambaç!... bana anlatırdı...

ADAM: Hoşuma giden neydi biliyor musun? Çünkü o delinin biriydi. Öyle şeyler yapıyordu ki, asla önceden kestiremezdiniz. Naz yapar, ağlar, güler, midesindeki dondurmaları kusardı. Onunla birlikteyken kendimi hem genç bir delikanlı gibi hissediyordum, hem de onun babası gibi...

ANTONIA: Delikanlı bir baba!

ADAM: Basit bir espri...

ANTONIA: *(Seyirciye)* "Dikkat et de gebe kalmasın" diyordum ona. O da bana dönüp "Evet, ben dikkat ediyordum. Ama o başka erkeklerle gittiğinde kontrol etmeme olanak yok... hem o da bunu istemiyor." Diyordu. Doğru değil mi bunlar?

ADAM: Evet, ama son söylediğim şakaydı.

ANTONIA: *(Seyirciye)* Bir gün kocam çok sinirli geldi ve aynen şöyle dedi:

ADAM: Dinle bunlar kadın işi... Neden Piera'yla birlikte gitmiyorsun?

ANTONIA: Piera o dondurmacı kızdı...

ADAM: Bir kadın-doğumcuya gidip spiral taktırın. Belki sen onu ikna edebilirsin. Hatta seninle kesin gider.

ANTONIA: *(Kocasını onaylayarak)* Ahh, elbette. Piera'ya annelik yapmalıydım. Evet... Jinekoloğa gidip "Jinekolog bey, kocamın nişanlısına bir spiral takar mısınız?" demeliyim. Umarım doktor bey de bizim kadar şakacıdır. *(İkisi de çok gülmeye başlar. Sonra kadın gülmesini keser)* Spirali sana takmalı... orana! Böylece döne döne işersin...

ADAM: *(Seyirciye)* İşte böyle tepki gösterdi. Ne güzel bir açık aileyiz. Demokrat. Bu daha bir şey değil. *(Karısına)* Anlat, anlat!..

ANTONIA: *(Seyirciye)* Evet, belki de hiç yumuşak davranmadım. Bir kutu domates salçasını yeni açmıştım... 5 kiloluk salçayı olduğu gibi başından aşağı boca ettim. Çenesine kadar konserve tenekesi... *(Eğlenerek güler)* Sonra bu durumdan yararlanıp bir elini tost makinesine sıkıştırdım. *(Katılarak güler)* Ha, ha.

ADAM: *(Seyirciye)* Elimde hâlâ yanık izleri var. Dikkat çekmemek için bir hafta parmaklarımın arasına marul yaprağı koyarak dolaştım. Sonra o bağırmalar, hakaretler, gayet demokrat bir açık aile örneği...

ANTONIA: *(Kocasına)* Peki ne bekliyorduk? *(Seyirciye)* Cinsel özgürlüğe doğru dev adımlarla ilerliyordum. Ama o çocuk sevgililerine annelik yapmamı istemesi... *(Kocasına)* biraz saygı, biraz üslup olsa! *(Seyirciye)* Ona ne oldu bilemiyorum. Önceleri böyle değildi. Bir erkekti. Küçümsemiyorum. Normal bir erkekti! Ya şim-

di. Bir kadını bırakıp, diğerini buluyordu. Süratle! Bunu soruşturdum. Diğer kadın arkadaşlarımla konuştum... hepsinin kocası böyle... bir tür virüs olmalı bu... hatta kapıcının karısıyla da konuştum... o da aynı... hep arıyor... ama kocam sadece aramıyor... aynı zamanda buluyor da... manyaklık bu... tıpkı mantar toplayan mantar arayıcıları gibi... sürekli ormana gidip, değişik mantarlar toplarlar... sonra yağ içine koyup kuruturlar. Ama kocam, kolleksiyonlarını da yapıyor... mantarları, kuşları, serçeleri, minik fareleri... yemin ederim benim için kâbusa dönüşmüştü. Her yerde onları görüyordum. Banyodaki sabunlukta... oh... bir farecik... günaydın! Ayakkabıma uzanıyorum... ah tanrım bunlar ne? Bir fare! Hayır dişi farecik... bu farecikler evin içinde kaçışıyorlar... kullanılıyor ve sonra terkediliyorlar... İçi izmarit dolu kül tablasının içinden hüzünlü gözlerle bakıyorlar... genç serçeler, akıllı, banal, aptal, iyi, kötü, budala, zayıf, şişman. Onların yaşamaları için ne yapmalıyım? Su vermeliyim. Evet, özellikle sıvı onları diriltir. Kocamın fahri ortaklığı olan tohum bankasından da yararlanılabilir.

ADAM: *(Antonia'ya)* Yeter, bu kadarı fazla. *(Seyirciye gösterir)* Allahaşkına şu üç dört erkek düşmanı rahimli fanatik yüzünden beni yargılayıp, mahkûm ediyorsun?

ANTONIA: Haydi ama... Aykırı olmanın keyfini sürmek için fazla abarttım.

ADAM: Buna aykırılık mı diyorsun? Beni kıçların ajanı yaptın. Klasik bir vajina en ufak bir duygudan bile yoksundur. Bütün bildiği girilsin-çıkılsın. Eğer bana biraz dikkat ettiysen, kadınlarla sadece yatak ilişkisinde bulunmadığımı anlarsın. Onlarla konuştuğum da oluyor.

ANTONIA: Cinsellik olduğunu her zaman sen söyleyip durdun! Sadece seks diye!

ADAM: Evet, ama onlarla duygusal bağlarım olduğunu söylersem, daha çok sinirlenecektin eminim... *(Sahneden çıkar)*

ANTONIA: Doğru. Seks rahatsız ediyor ama duygusallık daha çok rahatsız ediyor... Yemin ederim ki, her seferinde başka bir erkekle ilişkiye girme konusunda kendime koyduğum engelleri anlattığımda... *(Eteği giyer)* Evimden dışarı adım atamaz olmuştum... bana bir yoldaş gibi, içten davrandı!.. *(Koca sahneye girer, Antonia'nın omuzlarından tutar)*

ADAM: *(T.V. dizilerinin havasında)* Madem konuyu açtın, ben sana göre bir adam değilim. Kendine başka bir yaşam kur. Olması gereken birini bul, yalvarırım! Bunu hakediyorsun... sen olağanüstü bir kadınsın.

ANTONIA: *(Seyirciye)* "Yalan Rüzgarı" *(Kocasına)* Hayır, hayır, lütfen... yapamam... böyle iyiyim... benimle yaşamak istemiyorsan, yalnız yaşamayı yeğlerim... ben rahatım, inan bana iyiyim... burada evimde... samimi söylüyorum...

ADAM: *(Seyirciye)* Sonra ağlamaya başlayıp, kendini öldürmek istiyordu! *(Kadın tekrar pencereye tırmanırken, silaha yapışır)* Dur! Neyin var? Aklını başına topla, bir delilik yapayım deme! *(Kadını eteğinden yakalar, çeker. Etek kadının ayaklarına kadar düşer)*

ANTONIA: Eteksiz öldürme beni! Ölmek istiyorum! Artık dayanamıyorum! *(Hıçkırıklarla)* Sana sıkıntı verdiysem beni bağışla... seninle bir ilgisi yok... yorgunum... bitkinim... yaşam... politika... ortak mülkiyet... yapamayacağım.. kendimi aşağı atacağım ve düşerken bir yandan da kendime ateş edeceğim. *(Silahı şakağına dayar)*

ADAM: Antonia, mantıklı ol! Neden olaylara daha objektif bakmayı denemiyorsun? Normal insanlar gibi davransana... *(Sahneden çıkar)*

ANTONIA: *(Pencereden iner, seyirciye)* Ve sonunda Anto-

nia'nın da normal insanlar gibi davrandığı gün geldi. *(Eteğini çıkarır, divana atar, konuşmasını sürdürürken, jimnastik yapmaya başlar)* Bu eve taşındım. Kendime bir iş buldum. Çalışmak çok önemli... İnsanların arasına karışıyorsun, ağlamıyorsun... Bağımsızsın... Haydi! Dışarı! Sabahları evden çıkıp, güzel otobüsüne bin, otobüstekiler hep tanıdığın kişiler mi? Hiçbiri... İttirip kaktırıyorlar, popona çimdik atıyorlar, cüzdanına uzanıyorlar. Ama hiç olmazsa kendini yalnız hissetmiyorsun. Görmeğe değer, sabahın köründe, bütün bu berbat insan kalabalığı... rahatla! Bir nefes al! Dünyadaki tek umutsuzun ben olduğumu hissettirme bana. Akşamları, hayır akşamları ölüyordum. Televizyon! Televizyon! Reklamlar ve ben kendi kendime dedim ki "Yaşam darbesine paydos..." Sonra akşamları da çıkmaya başladım. Mahalledeki sokak çocukları ve uyuşturucu bağımlıları derneğine gittim. Çok eğlenceli değildi ama kendimi yararlı hissediyordum. *(Adam, üzerinde ince bir pardesü ve beyaz ipekli bir atkıyla sahneye girer)* Kocamsa o büyük aşklarının arasında zaman bulup eve gelmeyi asla aksatmadı... günde iki defa... yemek yemeğe... Günbegün daha çok sakinleştiğimi farkediyordu. "Kiminle görüştün? Kiminle tanıştın?"

ADAM: Evet, özellikle de benim serüvenlerimin artık ilgisini çekmediğini sezdim.

ANTONIA: *(Seyirciye)* Buna karşılık merak eden hep o oldu... "Nereye gidiyorsun? Kiminle görüşeceksin?"

ADAM: *(Seyirciye)* Ve karım bunu hep yadsırdı!

ANTONIA: *(Kocasına)* Yadsımaktan çok, başlangıçta senin gibi kaçıyordum. *(Seyirciye)* Bu konuları konuşmak istemiyordum. Doğal bir suskunluktu bu... Koca her zaman kocadır! Ama bir gün karar verip ona her şeyi anlattım. Şöyle başladım: *(Kocasına)* "Biliyor musun sevgilim, galiba aradığım erkeği buldum!"

ADAM: Ya öyle mi? Kim?

ANTONIA: *(Seyirciye)* Bunu sorarken sanki boğazına bir şey düğümlendi.

ADAM: *(Bitkin, karısına)* Zorunlu olarak! Şaşırdım... midemin sıkıştığını hissettim. Karnım şişti...

ANTONIA: *(Seyirciye, yavaş sesle)* Ah, az daha unutuyordum. Kocamın tuhaf bir hastalığı vardır. Sinir şişkinliği... çok heyecanlandığında oluyor... düğün günümüzde nasıl telaşlanmıştım? Damarları sessizce şişiyor. Ne şansız... heyecanını ürkütücü sessizlikte yatıştırırken: "Pıt, pıt, pıt!"

ADAM: *(Pardesüyü öfkeyle yatağa atar ama atkısı boynundadır)* Ya, sen nesin sen, Neden stereo yayın yapıp dinletmiyorsun? *(Şarkı söyler)* Pıt, pıt, pıt, pıt!

ANTONIA: *(Kocasına)* Esprili! Haydi, onlara tüm sahneyi oynayalım.

ADAM: Evet, kâğıt oynuyorduk... Kâğıtları dağıtıyorum. *(Masaya otururlar, koca sinirle kâğıtları karıştırmaya başlar.)*

ANTONIA: İlk söz benim: "Biliyor musun sevgilim, galiba aradığım erkeği buldum," dedim.

ADAM: Ah, ne çok sevindim... İnan senin adına çok sevindim! *(Sinirden kartları elinden düşürür)*

ANTONIA: (Seyirciye) Kâğıtları ilk defa düşürüyor.

ADAM: Aradığın erkek: Sonunda! Ne yapıyor? *(Kâğıtları toplar)*

ANTONIA: Tahmin bile edemezsin... ama söyleyeyim, bizim çevreden biri değil.

ADAM: Ah, değil mi? Eh, daha iyi.

ANTONIA: Bir fizik... profesörü...

ADAM: *(Küçümser bir edayla)* Öğretmen mi? İnsan yaşamda her şeyi elde edemez tabii.

ANTONIA: Dikkatli konuş. Pisa Üniversitesi'nde kürsüsü var.

ADAM: Serbest bir doçent mi? Bak sen!

ANTONIA: Nükleer denemeler konusunda çalışıyor. Ispra'da Atom Araştırmaları Enstitüsü'nde.

ADAM: Nükleer mi? *(Kartları tekrar düşürür; toplar ve dağıtmaya başlar)* Bir eylemci mi? Yemin ederim yeni atom santralleri için senden imza almıştır.

ANTONIA: Hayır, Dünyadaki tüm atom merkezlerine karşı. Onları tehlikeli buluyor. Karşı çıkıyor! Politize, atomcu, esprili. Beni çıldırtıyor. İnanılmaz bir şey daha öğrendim: Nobel'e aday olarak gösterilmiş. *(Kâğıtları masaya açar)* Elim tamam.

ADAM: Karımın aşığı Nobel adayı! Büyük bir beyin o halde!

ANTONIA: Nasıl desem... bilemezsin... sırf beyin... beyin ve iki ayak.

ADAM: Ailede dahilerin olması çok güzel. Çok gururlandım!

ANTONIA: *(Seyirciye)* Gururundan sinirsel felç geldi ve sağ dudağı üç santim aşağı sarktı, üç gün boyunca sürdü.

ADAM: *(Merakla)* Merakımı hoşgör ama bir sorum var. Birlikte oldunuz mu hiç? Demek istediğim... seviştiniz mi?

ANTONIA: *(Seyirciye)* Bu soruyu sorarken açık aile yanlısı kocamı yeniden sinir şişkinliği tuttu: PIT, PIT...

ADAM: *(Sert)* Ayrıntıları bırak! Sorumu yanıtla.

ANTONIA: Evet demeyi isterdim ama hayır!

ADAM: *(Hoşnutluğunu gizleyemez)* Hiç sevişmediniz mi? Neden? Olmayan neydi?

ANTONIA: Hiç. Ondan çok hoşlandım diyebilirim. Ama hazır değildim. O olağanüstüydü.. hemen anladı...

ADAM: Anladı mı? Neyi anladı?

ANTONIA: Hazır olmadığımı. Bana "Eurelia" dedi.

ADAM: *(İnce bir alayla)* Ne Eurelia'sı. Adın Antonia değil mi artık?

ANTONIA: Evet, adım Antonia... ama o... beni Eurelia diye çağırıyor. Eurelia, Plutonun hayati bir parçası... O bir fizikçi... Ne yani beni muslukçu gibi "canım" diye mi çağırsaydı?

ADAM: Muslukçu seni niye canım diye çağırıyor?

ANTONIA: Yok yahu, senli-benli olmamak için öyle söylüyordur... dedi ki: Eurelia, bizim öykümüz öylesine önemli ki, böyle yakıp yok etmek... bizim soluk almaya gereksinmemiz var... soluk almaya."

ADAM: *(Söylediklerinden utanmış gibi)* O halde bu atomcuyla gayet ciddisin.

ANTONIA: Evet... Öyle olduğunu düşünüyorum. Neden? Yoksa gülünç bir şey olmasını mı isterdin?

ADAM: *(Sakin ve mantıklı)* Neden ama? Sana önerilerde bulunan bendim. Nasıl davranman gerektiğini söyleyen de ben... uygar olmayı ben de biliyorum. Demokrat ve anlayışlı. *(Kontrolünü kaybeder ve korkunç bir şekilde haykırır)* AHAHAAA! Ben aptalın biriyim! Bana bak: Her tarafım ter içinde kaldı! Kendimi boktan erkek soyunun en seçkin örneği olarak hissediyorum!

ANTONIA: Eh, açık ailenin dezavantajları olduğu da söylenebilir. Birinci kural: Açık ailenin yürümesi için tek tarafın açık olmas gerekir. Erkeğin tarafı! *(Gülmesi tutar)* Çünkü açık aile iki tarafından da "açıksa"... cereyan yapar! *(Katılarak güler)*

ADAM: İşte söyledin. Ben seni bırakıncaya kadar her şey yolundaydı. Seni kullanıyorum, terkediyorum, çürüğe çıkarıyorum, ama, birileri seni ele geçirmeye kalkışırsa! Eğer bir orospu çocuğu karımın hâlâ büyüleyici olduğunu söyler onu arzular ve ona bir değer biçerse, öfkeden çıldıracak bir sebep var demektir. Üstüne üstlük, onu ele geçirmeye çalışan bu kişi, daha zeki, daha esprili, çok diplomalı, demokrat biri olursa...

ANTONIA: Kendini öyle aşağılama...

ADAM: Allahım, bir gitar çalıp, rock söylemesi eksik...
ANTONIA: *(Şaşırır bir an sonra)* Onu tanıyor musun?
ADAM: Kimi tanıyor muyum?
ANTONIA: Aldo, profesörü... Beni izlettin değil mi?
ADAM: İzletmek mi? Ne, diyorsun sen?
ANTONIA: O halde gitar çalıp, rock söylediğini nereden biliyorsun?
ADAM: *(Alıklaşır)* Nee... Gerçekten gitar çalıp, rock mı söylüyor?
ANTONIA: Evet, ama sana kim söyledi?
ADAM: Hiç kimse! Öylesine söylemiştim. Tahmin ettim. Hay Allah, lanet olsun! Atomcu şarkı söylüyor demek! Benim sesimse karga gibidir. *(İronik)* Sersemledim. Her neyse onun yaşında bir beyin... ancak Lou Reed'i taklid edebilir...
ANTONIA: Neden o yaşta biri diyorsun? Daha 38 yaşında... senden 10 yaş küçük. Hem sonra Lou Reed tarzında çalmıyor. Kendine özgü bir tarzı var... melek gibi, piano çalıyor, ağzıyla trombon çalıyor... gitar çalıyor... Amerikan slang tarzını izliyor. *(Armstrong söyler)* "ai ui scia nu do ne old girl i my drink..."
ADAM: Ah, demek Amerikan slang tarzı... Pisa Üniversitesi doçenti, Ispra Atom Merkezi yöneticisi... yemin ederim ki Eta-beta gibi bu da karyolanın demirinde uyuyordur.
ANTONIA: Aynı zamanda beste de yapıyor.
ADAM: Ben de tam onu soruyordum... acaba beste yapıyor mu diye?
ANTONIA: Evet, müzik ve sözler... büyük olay yaratan iki, üç şarkısı var. Hem bir şarkı da bana yazdı. Ne şarkı! Söylemeyi isterdim ama kocama söylemek bana zor gelir... sevgilimin benim için yazdığı bir şarkıyı... asla! Şöyle söyleniyor. *(Teybi açar)* Çok güzel! Dinle...

Bantta bir erkek sesi (şarkı söyler)

Ve sen çoktan oradaydın...
numarayı çevirememiştim henüz
numarası arzularımın...
ve çoktan oradaydın sen...
ışıldayarak...
geldin düşlerimin ekranına
bir telefon tuşunun hızıyla...
girdin hattıma...
olağanüstü güzelliğinle...
bütün hatları karıştırtın,
bütün hatları karıştırdın, oh yes!...

ADAM: Güzel. Bir nükleer mühendisi değil de, daha çok telefon idaresinde çalışan bir tekniker tarafından yazılmış gibi...

ANTONIA: *(Eğlenir)* Ha, ha, hatlardan dolayı tabii... Bunu düşünmemiştim. Onu görür görmez söyleyeceğim.

ADAM: Ne zaman göreceksin?

ANTONIA: Az sonra kahvaltıda.

ADAM: Kahvaltıda mı? Şimdi mi? *(Sinirle tırnaklarını yemeye başlar)*

ANTONIA: Evet, hafta sonunu birlikte geçireceğiz. Üzüldün mü? Kusura bakma canım, giyinmek için sadece bir saatim kaldı. *(Banyoya girer)*

ADAM: Afedersin ama, eğer senin için bu kadar önemliyse, beraber mutluysan, onunla yaşamak için daha ne bekliyorsun?

ANTONIA: (İçerden) Yoo, hayır, Allah korusun... Bir erkekle sürekli beraber olma aptallığına bir daha düşer miyim?

ADAM: Eğer şey olsa... hani laf olsun diye söylüyorum... Sana yeniden öneride bulunsam?

ANTONIA: Asla! Çok acı çektim. *(Elbisesini yarım giymiş, banyodan çıkar)* Bir saattir tırnaklarını yiyorsun. Parmak kemiklerine kadar kemirdin sevgilim... Biraz Danimarka likörü iç... uzan şöyle... *(Banyoya geri döner)*

ADAM: İğrenç.

ANTONIA: *(İçerden)* Danimarka likörü mü?

ADAM: Yoo, likör güzel, iğrenç olan benim. *(İçer)* Bu sonucu ben istedim. Şimdi ne yapabilirim ki... Açık aileyi ben önerdim. Benim canımı sıkıyor diye sana geri dönmende ısrar edemem ki... Kendine bir yaşam kurmak senin en kutsal hakkın... *(Kendi kendine)* Ne budalaca şeylerden söz ediyorum. *(Antonia'ya)* Afedersin ama, rock müziği senin mideni bulandırmaz mıydı? Psikopatların, gerzeklerin müziği derdin. Ne zaman bam-bam, pata-pag, trin-trun sesleri duysan midene ağrılar girerdi.

ANTONIA: *(Banyodan çıkar. Üstünde bir gömlek vardır. Daha önce gördüğümüz eteği alarak giysisini tamamlar. Saçlarını yukarı doğru tarar)* Doğru anlaşılmayan her yeniliğe karşı klasik bir davranış biçimi...

ADAM: Herhalde şimdi moda olduğu için rock'u sevdiğini söylemek istemiyorsun... Çünkü gençleştiriyor, canlı kılıyor... Üstelik profesör de onu çalıyor... tüm bu post-modern değişimler... doğruyu söyle; sana yön çizen o oldu, değil mi?

ANTONIA: Eğer bir kadın mükemmelleşiyor, değişiyorsa mutlaka bir erkek vardır. Ne saçma bir düşünce! *(Telefon çalar)*

ADAM: Benim kadınlardan biriyse söyle burada yokum. Burada yokum...

ANTONIA: Ne dedin?

ADAM: İşte öyle... konuşmak istemiyorum.

ANTONIA: Haremini reddediyor. (Telefonu cevaplar) Aloo... *(Hoş bir sesle)* Merhaba, hay Allah, niye ara-

dın? Korktum! Geciktiğimi sandım! *(Telefonu işaret edip, kocasına)* O!

ADAM: O da kim?

ANTONIA: Çekil şuradan. *(Telefona)* Evet, hazır sayılırım. *(Heyecanlı)* Sen mi geliyorsun? Eve mi? Ne zaman? Yarım saat sonra mı? *(Sinirli)* Hayır... yalnızım. Tek başımayım. *(Daha heyecanlı)* Seni bekliyorum canım. Evet, söylerim... *(Yoğun bir tonla)* Çok çok, *(Adam ağzına aldığı bir likör yudumunu püskürterek, etrafı ıslatır)* evet, içtenlikle söylüyorum. Seni çok seviyorum. *(Bunu söylerken kocası görmesin diye masanın altına girerek konuşur)* Ciao... ciao... *(Telefonu hızla kapatır)* O Allahın cezası gözlerinle beni daha az izleyebilirdin! Korkunç bir duruma düşürdün beni. Küçük bir boğa gibiydin.

ADAM: Niye yalnızım dedin? Burada olduğumu bildirmek canını mı sıktı?

ANTONIA: Hayır... evet, canımı sıktı.

ADAM: Anladın mı! Üstün beyinlinin kıskanç olduğunu itiraf edelim!

ANTONIA: Kıskanç mı? Saçmalama. Şu likörünü iç ve çek git, buradan.

ADAM: Gitmek mi? Nereye?

ANTONIA: *(Eteğini düzeltirken)* Duymadın mı? Gelmek üzere... o!

ADAM: *(Kızmıştır)* Bu da nesi? Roller değişiyor desene. Koca karısının aşığına yakalanmamak için toz oluyor. *(Merak dolu)* Demek doğru olan bir şey var. Beni kıskanıyor!

ANTONIA: Asla! Kıskanç değil. Karşılaşmanızı istemiyorum.

ADAM: Antonia, seni anlıyorum... Karşılaştığımızda anlattığın gibi müthiş biri çıkmayacak, korkun o yüzden... hatta... hiç hoşuna gitmeyecek. Bu mu? *(Eliyle kısa boylu adam işareti yapar)* Ne düş kırıklığı!

ANTONIA: Her şeyden önce elini yukarıya kaldır, çünkü atomcu cüce değil. Gerçeği öğrenmek istiyorsan, senin onu düş kırıklığına uğratacağından korkuyorum...

ADAM: Nasıl, nasıl yani?

ANTONIA: Beni anlamalısın... Bu yaşımda, kendimden genç ve bana çok aşık birini buldum! Bir atomcu! 5 diplomalı! Hiçbiri fahri değil. Hepsi kendinin. Colombia ve New York Üniversitelerinde hoca ve ben ona "Bak, kocam, mühendis Mambretti" diyeceğim. Seni kabaca anlatmıştım. Orjinale çok yakın değilse de... Senin süper entellektüel, süper esprili, süper cömert birisi olduğunu söyledim...

ADAM: Oh, oysa ben öyle değilim, ha...

ANTONIA: Sen mi? Senin de belli değerlerin var... *(Adam omuzlarını kasarak dolaşır, masaya gider, büyük bir bardak likörü içer)* Böyle davranma, hayatım. Ben seni olduğun gibi seviyorum. Seninle evlendiğimde küçük bir kız çocuğuydum daha... hiçbir şey anlamıyordum... farketmiyordum... oysa şimdi tamamen değiştim. Beni yeni tanıyanlar benim gibi bir kadının, senin gibi bir erkekle nasıl uzun yıllar yaşayabildiğine şaşarlar. *(Adam yeniden likörü püskürtür. Kadın kızar)* Evimi ıslatma! Kurutamam! (Banyoya gider)

ADAM: *(Sersemlemiş)* Bana nasıl hakaret ettiğinin bilincinde misin?

ANTONIA: *(İçerden)* Anlamaya çalış, canım...

ADAM: Kendini ne sanıyorsun?

ANTONIA: *(Elinde bir çift çizme)* Ben farklı bir kadınım.

ADAM: *(Öfkesini frenleyemez)* Bu düşünce senin aklını başından almış. Bu rockçular, salaklar ve üstün zekâ bozuntularıyla arkadaşlık ede ede, kendini bir şey sanmaya başladın. Senin ne olduğun hiç umurumda değil... ayrıca üstü krem karamelli dostların da... SALAKLAAAAR!..

ANTONIA: *(Seyirciye)* Nasıl final! Bir lord. *(Kocasına)* Anne sahnesini bekliyordum, sevgili açık koca. O boynundaki atkıyla hiçbir sahne çıkaramazsın... komiksin... beni güldürüyorsun... *(Güler)* Evlere paskalya duasına giden rahipler gibisin...

ADAM:Yeter! Yeter! Dayanamıyorum. Yeter! Seni öldüreceğim! Boğacağım! *(Kadının arkasına geçip, atkısıyla kadını boğmaya çalışır, ikisi de boğuşarak yere düşer. Adamın darbesi engellenmiş olur).* Allahım, ne yaptım ben?

ANTONIA: *(Şaşkın)* Manyak mısın? Beni öldürmek için evime geliyorsun!

ADAM: Bak, bak bana neler yaptırıyorsun?

ANTONIA: Ben mi?

ADAM: Bütün suç senin?

ANTONIA: Bence de benim!

ADAM: Yaptığın tek şey beni tahrik etmek.

ANTONIA: Ben mi?

ADAM: Evet, sen. Seni öldürmek istedim, anlıyor musun? *(Bacakları titrer)*

ANTONIA: Şüphem yoktu zaten!

ADAM: Aşağılamalar... hakaretler... tahrikleeeer... bak, bak beni ne duruma getirdin!

ANTONIA: Neyi tahrik ettim, neyi?.. Hesaplarını bozacak ne dedim? Rahibinkine benzeyen bir atkın var dedim. Rahibin atkısı dediğim için mi boğazımı sıkmayı denedin? Eğer, bir piskoposun atkısı gibi deseydim, bana ne yapacaktın acaba? Bacaklarını titretme! Kötüysen geber! *(Bunları söylerken, çizmeleri ayağına geçirir, ama karışıklık olur ve sağ çizmeyi sola, solu da sağa geçirir)* Kes artık, görmüyor musun, gözünün damarları şişiyor... Şimdi sakinleş... Banyoya git, kendini güzelce gevşet ve sonra evine dön.

ADAM: *(Nefesini tutar)* Kes artık!

ANTONIA: Eğer banyoya gitmek sana ağır geliyorsa burada gevşe. Biraz hava al, hepsi bu. *(Seyirciyi gösterir)* Onlar için üzgünüm. Seni tanımazlar... benim için telaşlanma... zaten annen gibi değil miyim? *(Yorgunca yürüyerek teybin yakınına gelir)* Sana slow bir parça çalayım... rahatlamana yardımcı olur. *(Yürüme zorluğu çektiğinden telaşlanır)*

ADAM: Yeter! Sen alçağın birisin!

ANTONIA: Allahım, bana neler oluyor... değişik bir hastalığa yakalandım. Her yanım birbirine karıştı. *(Çizmelerin ters olduğunu farkeder aceleyle değiştirir)* Bak, kendi başıma ne işler açtım! *(Seyirciye)* Siz de bir şey söylemiyorsunuz! *(Kocasına)* Demek ben mikrobun biriyim ha! Bense gerçek boyutlarla anlatayım diyorum... Sana gerçeği söylememi ister misin? Beni gerçekten korkutan neydi biliyor musun? Gözlerin! Ne gözlerdi onlar öyle! Tıpkı doğum kontrolünü anlattıklarında papa'nın gözleri gibiydi...

ADAM: Evet, kestirebiliyorum... Tükendiğimi hissettim... Sanki beni ebediyen bırakıp gidiyormuşsun gibi... böyle terkedilmiş hissine kapıldım.. Antonia seni seviyorum. *(Kucaklamak ister)*

ANTONIA: Yoo ne yapıyorsun? Dışarı çıkmalıyım. Bırak beni...

ADAM: Yalvarırım soyun, öpüşelim...

ANTONIA: *(Kocasının kollarından kurtulmayı dener)* Bırak beni, randevum var.

ADAM: Hemen sevişelim... seni ben soyarım... *(Kadının eteğini ve çizmelerini çıkartır. Bu arada Antonia'yı masaya yatırır. Telefon kadının altında kalmıştır)*

ANTONIA: *(Öpücüklerden nefesi kesilmiş halde bağırır)* Telefon, telefon...

ADAM: Alo? *(Telefonu açar. Kadına)* Kimse yok. *(Antonia'nın ayağa kalkmasına yardım eder)* Beni sevdiğini göstermene ihtiyacım var.

ANTONIA: Ne gösterecekmişim? *(Şimdi ikisi birbirine çok yakındır)*

ADAM: Senin için hâlâ bir değer olduğumu göster.

ANTONIA: *(Sıkıca sarılır)* Anladım... bu bir öz sevgi sorunu... mükâfatlandırma... *(Bu arada adam kadını öpüp, okşamakta ve zafer kazanmanın güveniyle pantalonunu indirmektedir)* Evet, seni seviyorum... sen teksin... sen bir tanesin... en büyüksün... Aptal!

ADAM: *(Neye uğradığını şaşırarak, Antonia'yı bırakır)* Hey, çıldırdın mı? *(Ciddi havaya girmek için yeniden kontrolünü toplar ve ceketini giyer ama altında donla kaldığının farkında değildir).*

ANTONIA: Aferin! Ceketini giydin ama, şuraya bak! Pantolonun sıyrılmış... acınacak bir görünümdesin! Kendini ne sanıyorsun? Ricky Martin falan mı?

ADAM: *(Sinirle giyinirken)* Seni seviyorum. Ne yaptım ki? Sadece sevişmek istediğimi söyledim!

ANTONIA: *(Seyirciye)* Hiçbir şey istemedi! *(Kocasına)* Yıllardır bu dünyada olduğumu unutmuştum. Sarışın, esmer, yaşıyan, ölü ve şimdi... neden atomcu var... tehlikeli atomcu... day after... acele sevişmeli... küçük masada... telefonun kordonu omuzumun üzerinde dolanırken. *(Seyirciye)* Sonra açık aileden söz eder. *(Kocasına)* Seni anladım. Kendi yasalarının geçerli olduğu patronluk günlerine dönmeyi istiyorsun. Sen istediğin takdirde ancak beni ödünç verirsin. Ama beni devretmezsin. Elinden gelse, adının başharflerini sığırlar gibi kıçıma dağlayacaksın. Özel sektör! *(Çizme ve eteğini yeniden giyinir)*

ADAM: Abartma... Eskimiş feministler gibi konuşuyorsun... Ne yapıyorsun? Giyiniyor musun? Demek gerçekten istemiyorsun? Yani gerçekten bitti, her şey kapandı mı? *(Kesin karşılık beklercesine)* Antonia, neyin var, öğrenebilir miyim?

ANTONIA: *(Şaşkın bakar)* Bana neler oluyor acaba?

ADAM: Bence tamamen uçtun... şeye döndün... nasıl desem... Hah, tamamen yabancılaştın, bir başka dünyanın insanısın sanki... Seni ilk halin gibi istiyorum... *(Tatlılıkla)* Kendini bulmayı dene. O bana hakaret eden, küfürler eden, kendini pencereden atmaya çalışan... bana ateş eden, ama ıskalayan. O eski Antonia'yı istiyorum. Kendini bul...

ANTONIA: "Kendini bul, Antonia" Ümitsiz Antoniam olmaya dön. Antonia, kendini bul! Pazartesi ateş et, perşembe pencereden atla, cuma kendini as... cumartesi pazar tatil günüdür. Kadınlığa dönmeliyim. Senin olan kendimi, Antonia'yı bul. Ne banalsin! Çikolata kâğıtlarının içinden çıkan budala öğütler gibi. "Antonia ego'nu bul." "Bugün dışarı çıkamam. Kendimi bulamadım. Kim aldı onu? Signora, benim buralardan geçtiğimi gördünüz mü? Evet, Ödip kompleksiyle bisikletinde oturuyordu..."

ADAM: Dinle, dinle! Ne ironu, ne dil, ne lugat! Sonra ben, profesör seni eğitiyor dediğimde kızıyorsun.

ANTONIA: *(Saate bakar)* Sevgilim yarım saati geçti, haydi, git artık... döndüğümde seni ararım. *(Adam kapıya yönelir)* Hayır, oradan değil, mutfak kapısından... Karşılaşmanızdan hoşlanmadığımı söylemiştim.

ADAM: Yaa, demek beni servis kapısından defediyorsun... Kocalıktan market çıraklığına düştüm: Ya da kasabın çırağı...

ANTONIA: İyi o halde, alınıyorsan istediğin yerden çık, ama çabuk ol!

ADAM: Hayır!

ANTONIA: Ne demek hayır!

ADAM: Kılımı bile kıpırdatmam. Tekrar düşündüm. Bekleyeceğim. Yüzünü görmek istiyorum!

ANTONIA: Delirdin mi? Bana söz vermiştin?

ADAM: Sana söz falan vermedim. Karımın aşığını tanımak

benim en kutsal hakkım. Gözlerini görmek istiyorum. Beni küçümser tavırla yüzünü buruşturup, zıvanadan çıkartıcı rock pandomimleriyle gitar çalacak, bende o gitarı kafasında kıracağım!

ANTONIA: Son defa cidden yalvarıyorum... her şeyi mahvetme. Git buradan!

ADAM: Hayır!

ANTONIA: *(Çok ciddi, umutsuz ve öfke içinde)* Biliyordum, biliyordum... Beni bu açık aile iğrençliğine ikna etmek için yapmadığın kalmadı.. ölmeyi göze aldım... ciddi olarak... akıl hastanesine gitmek... orada gebermek... gururumun kırılması... yalnızlığım... ve başka birini aramaya uyum sağladım. Buldum da... aşık oldum... o da bana aşık oldu. Ve şimdiyse, ilkel, bayağı, aşağılık sen, çalımınla beni aşağılamak ve bunu ona göstermek istiyorsun. O halde bunu bana söylemelisin, benim bir geleceğim olmayacak zaten... burada olmak zorundayım... seni gördüğümde küçük düşüyorum. Beni yanlış anladın... seni düzeceğim.. kendimi de öldüreceğim... gazı, gazı açacağım. *(Mutfağa koşar).*

ADAM: *(Engeller)* Hayır, dur! Gazı harcama! Gidiyorum. Böylece yaşamında ebediyen bir sıkıntı olarak kalmamış olacağım.

ANTONIA: Kendini öldürecek misin?

ADAM: *(Tabancayı alır)* Sen ne zaman bu sahneyi tekrarlamaya kalksan, içi boş olurdu, oysa bu kez kurşunları ben doldurdum... *(Dener)* İşte, şarjör dolu.

ANTONIA: Kes şunu... hedefin doğru değil... tam kalbinden vurmak için altı kurşun harcaman gerekebilir... *(Seyirciye)* O, beni öldürmeye çalışırken, öyle gülünç görünüyordum ki.. *(Kocasına)* Haydi, ver şunu buraya, aptallık yapma *(Silahı almayı dener)*

ADAM: Bırak beni. Kendimi öldüreceğim... *(Silahı şakağına dayar)*

ANTONIA: Silahı bana ver.

ADAM: Bırak beni!

ANTONIA: Gerçekten mi? Engellenmek istemiyor musun?

ADAM: Hayır!

ANTONIA: Yap haydi, öldür kendini. *(Adam şakağına dayar ama tetiği çekmez)* Çek tetiği! Yoo, gerçekten öldür kendini ama, böyle herkesin içinde şaka yapılmaz ki... *(Seyirciyi gösterir)* Bilet parası ödediler... şimdi sen sakin ölmelisin... sakin ol.. yarın akşam aktörü başkası oynar... haydi çek tetiği... *(Şakayı keser)* Yetti artık! Ver o silahı bana.. Kes sesini! *(Silahını almayı dener, boğuşurlarken silah ateşlenir)* Aptal! Ateşledin!

ADAM: Eh, fena değil, ıska geçti...

ANTONIA: Pek öyle sayılmaz... ayağımı sıyırdı...

ADAM: Ahh, üzgünüm! *(Koltuk değneğini getirir)*

ANTONIA: *(Seyirciye)* Bu evin en iyi şeyi, bir koltuk değneğinin hiç eksik olmamasıdır! *(Kocasına)* Sen musibetin, beceriksizin tekisin! Karını karıştırmadan kendini öldürmeyi bile başaramıyorsun. *(Oturur ve yaralı ayağındaki çizmeyi çıkartmaya uğraşır)*

ADAM: Haklısın, ben bitik birisiyim...

ANTONIA: Dinle, bitik, ayağım kanadığına göre, banyoya git, bir şeyler bul getir...

ADAM: Tamam, tamam, hemen gidiyorum... bir şeyin yok, Antonia... sadece bir çizik... *(Banyoya gider ve Antonia'nın yün çoraplarıyla geri döner. Yanına yaklaşır ve ayağının çevresini sarar. Küvete su dolduğunu farkettiren bir ses gelir. Adam sarmaya uğraşırken, Antonia konuşur)*

ANTONIA: Elbette, basit bir sıyrık, çünkü ayak senin ayağın değil, benim ayağım... ya seninkisi olsaydı... altı ambulans, sekiz doktor.. annen... *(Ayağı sarılmıştır)* mutluyum... çok mutluyum... silahlı yaralanmalara karşı aerobik çorapları, Allah yardım etsin! İnşallah, enfeksiyon kapmam. Musluğu sen mi açtın?

ADAM: Evet, ben.

ANTONIA: Evinde yıkansan olmaz mı?

ADAM: *(Dramatik)* Evimde küvet yok, duş da çalışmıyor.

ANTONIA: *(Şaşkın)* Bu bir bilmece mi? *(Öfkeli)* Git artık yoksa bu koltuk değneğiyle seni ben öldüreceğim. *(Değnekleri adama doğru sallar)*

ADAM: Göreceksin sıkıcı olmayacağım. Senin üstün beyinli geldiğinde benim küvetten çıkmama yardım eder. *(Banyoya gidip, soyunmaya başlar)*

ANTONIA: Neden ben ve üstün beyinli seni küvetten çıkaracağız?

ADAM: *(Başını banyodan çıkarır. Yarı çıplaktır)* Çünkü tek başına beni oradan çıkaramazsın. Cesetler ağır olur! *(Tekrar banyoya döner)*

ANTONIA: *(Umutsuzluğu oynamaya başlar)* Ooooo... ne acı, ne acı! Kocam intihar ediyor... benim küvetimde... saçları ıslanmasın diye başında benim çiçekli boneyle... *(Ses tonu değişir)* Bana bak benim küçücük banyomda boğulmak niyetindeysen bunu gerçekleştirmek için sende olmayan insanüstü bir arzu, istek gerekir... burnunu kapatıp su içinde oturacaksın ve kendi kendine boğulacaksın öyle mi? Büyük bir kararlılık gerektirir bu... senin karakterinde birine göre değil bu...

ADAM: *(Elinde fön makinesiyle yüzünü gösterir)* Korkma düşünülecek pek bir şey yok... elimde kurutma makinesini 220 volta ayarlayıp küvete gireceğim. Beni bir silkelemesi yeterli: DARRRR! Büyük bir kıvılcım ve hoop: Elektrik çarpması.

ANTONIA: Anladım. Dün akşam TV'de korku filmi izledin galiba...

ADAM: Hayır. Düşünceleri yakalamak için filmlere ihtiyacım yok. Ne de fizik profesörlerine... bunları tek başıma düşünebilirim.

ANTONIA: Budalaca düşüncelerin var, senin!

ADAM: İyi, şimdi kusura bakmazsan, hazırlık yapmalıyım. *(Banyoya girer. Kapıyı kapatır)* Soyunmalıyım.

ANTONIA: *(Alaylı)* Çıplak olarak mı intihar edeceksin? *(Banyoya yaklaşır)*

ADAM: *(İçerden)* Elbette. Benim de bir tarzım var! Küvete ceket ve pantolonla mı gireyim yani?

ANTONIA: *(Kapıyı vurur)* Pekâlâ yanıldım. Seninle dalga geçerken biraz abarttım. Çık oradan, mantıklı ol! Konuşalım... uygar insanlar gibi! Çık dışarı. *(Anahtar deliğinden gözetler)*

ADAM: Çok geç, tatlım... orda durup gözetlemeye utanmıyor musun?

ANTONIA: *(Gözetlemeyi sürdürür)* Deli, çılgın.. Gerçekten kurutma makinesini fişe taktı! Dur!

ADAM: Tabii, böylece beni küçük düşürürken fazla acı duymazsın. *(Umutsuzca bağırır)* Ölmek istiyorum. Aooo! Su amma da soğuk... Bu evde termosifon çalışmaz mı hiç?

ANTONIA: Hayır, dur! Gerçek değildi. Her şeyi uydurdum... Profesör falan yoktu.

ADAM: *(Banyodan başını çıkarıp)* Eta-beta uydurma mıydı yani? Ya az önceki telefon konuşması? Hepsi konuşur gibi numara mıydı? *(Banyo havlusuna sarılı sahneye girer, elindeki fönü silah gibi tutmaktadır)*

ANTONIA: Biri yanlış numara çevirmiş, kapattı. Ben oymuş gibi numara yaptım...

ADAM: Bravo, amma artistmişsin... Yoo, hayır... Sen sadece bana zaman kaybettirmek istiyorsun. *(Antonia, fönü almak ister ama adam onu geri iter)* Orada dur... yanıma gelme... yoksa kendimi atarım! Profesör geldiğinde üzerime atlayıp beni engelleyeceksiniz tabii.

ANTONIA: *(Cidden telaşlanır)* Lütfen, kurutma makinesiyle ölmeni istemiyorum. Şimdi 12'yi çevirip, Atom Merkezine "Aloo, karımın aşığı rock'çı profesörü ve-

rir misiniz diye sorduğunda verecekleri yanıta gülesim geliyor. *(Telefonda)* Alo? Küçük hanım, bana İspra Euro Atom Merkezi'nin telefon numarasını verir misiniz? *(Adam telefonu kapatır)* Aramayalım mı?

ADAM: Her şeyi uydurdun, enayi yerine koydun beni...

ANTONIA: Allahım çok korktum... Lütfen söz ver bana bu evde intihar etmeyeceksin. Evet, her şeyi uydurdum, ama sana nasıl acı çekildiğini göstermek için. Sen de aptal biri gibi kandın. *(Taşkınlıkla)* Yeniden doğacaksın, kahramanım benim... yeniden doğacaksın. *(Gülmeye başlar)*

ADAM: Hayır, asıl kanan sensin.

ANTONIA: Neye kanan?

ADAM: İntihar numarasına...

ANTONIA: Numara mıydı?

ADAM: Şu elektrik sayacına bak. Aşağıda... hepsi kapalı... oyunun tadı için Buda papazının yaşamına konyakla son verdiği gibi risklere giremezdim! Şimdi elektriği açıyorum. *(Dediğini yapar)*

ANTONIA: Hepsini uydurdun mu?

ADAM: Evet, sana teşekkür etmeliyim... beni çok eğlendirdin... o şarkı nasıldı? *(Şarkıya başlar)* "Hattıma girdin"

ANTONIA: Seni soysuz piç! Bir kez daha beni kandırdın. Bunu sana ödeteceğim. *(Seyirciye)* Profesörün var olmadığına kendimi inandırmaya çalışıp, kederleniyordum. Serseri, utanmaz!

ADAM: Yeter artık, Eurelia! *(Gülerken şarkısını sürdürür)* *(Kapı çalar)*
Kapıyı sen aç... Benim işim var. *(Antonia kapıyı açmaya giderken adam şarkısını sürdürür)*

PROFESÖR: Özür dilerim geciktim. *(Kucaklaşırlar)*

ADAM: Kim geldi?

PROFESÖR: Kocan mı? Yanılıyor muyum, yoksa benim şarkımı mı söylüyor?

ADAM: *(Şaşkın)* Siz kimsiniz?

ANTONIA: Sevgilim, kim olabilir? Fizik profesörü.

ADAM: O mu? Hayır! Eta-Beta varmış!..

(Adam elinde fön makinesiyle umutsuzca banyoya koşar. İçeri girer. Bir suya dalış sesi işitilir ve büyük bir alev demeti)

ANTONIA: Ohh, hayıııır!

SON

"Açık Aile" oyununun yasaklanması nedeniyle, FRANCA RAME'NİN İTALYA TURİZM VE GÖSTERİ BAKANLIĞI'NA YAZDIĞI MEKTUBUN ÖZETİ:

28 Kasım 1983'de Turizm ve Gösteri Bakanlığı'nın Tiyatro Denetim Komisyonu, "Açık Aile Neredeyse Ardına Kadar Açık" adlı oyunun 18 yaşından küçükler tarafından izlenmesine bir yasak getirmiştir. Bunun üzerine 22 Aralık 1983'de Franca Rame, bakanlığa bir mektup göndererek, sansürü protesto ettiklerini oyunun 18 ya da 14 yaşındaki çocuklar ve gençler için olumsuz olduğu düşüncesine katılmadıklarını ifade eder. Franca Rame:

"Oyunda bir çift var. Bir kadın ve bir erkek. Yasal olarak evli bir çift. Sorunlarını tartışıyorlar. 80'li yıllarda çiftlerin yaşadıkları sorunları, pek çok çiftin ortak sorunlarını, sosyal bir sorunu yani... Olmayan nedir? Oyunun dili mi? Bu topraklarda hep geleneklere uygun "uyumlu" aileler yok ki..."

Mektup şöyle sürmektedir:

"Eğer hep aynı değer yargıları kullanılsa, hiçbir Shakespeare yapıtı, tıpkı Aristofane, Plauto, Terezo'nunkiler gibi sahnelenemezdi.

Neler diyoruz? Onlar birer "klasik!" Ama gerçek açıksaçık oyunlar...

İşte saygıya dayalı bir "klasiğin terörü" nasıl da öne çıkıyor...

Peki biz neyi sahneleyeceğiz?

Ben ve Dario Fo, henüz ölmediğimiz için mi bizi engelleyebiliyorsunuz?

Uzun sözün kısası, 33 yıldır sürdürdüğüm komedyenliğimi bu davranışlarınızdan ötürü sizlere bırakıyorum."

Franca Rame

İÇİNDEKİLER

Yazarın Notu 5

Hepimizin Öyküsü Aynı 11

Tek Kişilik "DİALOG" 23

Lombardların Eski (ARKAİK) Çile Oyunu
Çarmıhtaki Meryem Ana 33

Togni Ana 41

Nada Pasini 49

Bir Ana 55

Açık Aile
Neredeyse Ardına Kadar Açık 67

Franca Rame'nin Mektubu 102



1997 Nobel Edebiyat Ödülü sahibi İtalyan yazar-yönetmen-oyuncu, Dario Fo ve yazar-oyuncu Franca Rame'nin ortak imzalı "Kadın Oyunları-II" 1977'de, "Açık Aile" 1983'de yazılıp sahnelendi.

"Açık Aile" sorunlu evlilikleri, kocası tarafından aldatılan kadınları, kendilerine yeni bir düzen kurmayı düşleyen kadın ve erkekleri anlatır... Yazarlar; bu oyunla evlilik kurumunu ikili ilişkileri ameliyat masasına yatırır. Kadın Oyunları-II, birincisindeki giib tek kişilik oyunlardır. "Hepimizin Öyküsü Aynı", " Tek Kişilik Dialog" kadınların cinsel sorunlarını, kürtajı ve aşkı yaşarken bile hissettiklerini anlatır.

"Çarmıhtaki Meryem Ana", özünde dini teması olan bir ortaçağ "çile" oyunudur... Ancak yeryüzünde başlangıçtan günümüze iktidar hırsıyla oluşan çıkar çatışmalarında evlatlarını kurban veren anaların acıları Meryem'in çilesinden farklı mı? "Nada Pasini" ve Togni Ana", İtalya'nın 2. Dünya Savaşı'ndaki demokrasi mücadelesinde mihenk taşı olmuş partizanlardan sadece ikisi...

Ve son oyun "Bir Ana"... herhangi bir ana... sıradan bir kadın... belki hergün yanından geçip gittiğimiz, birlikte yolculuk ya da alışveriş yaptığımız biri... ama o bir teröristin anası...

Bu kadınlar bizimle kısa bir süre bir düş yolculuğuna çıkmayı önerdiğinde ne diyebiliriz?

Biz, bu kadınların sonsuz yaşam serüvenlerini sevdalarını, tutkularını, sevinçlerini, acılarını anlayabilir miyiz?

Füsun Demirel

ISBN 978-975-8064-05-2



